

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 21 grudnia 2023 r.*

Spis treści

I.	Okoliczności powstania sporu	4
A.	ISU	4
B.	Uregulowania ustanowione przez ISU	5
1.	Zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia	5
2.	Zasady kwalifikowania zawodników	5
C.	Postępowanie administracyjne i sporna decyzja	6
D.	Skarga do Sądu i zaskarżony wyrok	8
II.	Żądania stron	10
III.	W przedmiocie odwołania	11
A.	W przedmiocie zarzutu pierwszego	11
1.	Argumentacja stron	11
a)	W przedmiocie części pierwszej	12
b)	W przedmiocie części drugiej	13
c)	W przedmiocie części trzeciej	14
2.	Ocena Trybunału	16
a)	W przedmiocie możliwości stosowania art. 101 TFUE do sportu jako działalności gospodarczej	16
b)	W przedmiocie art. 101 ust. 1 TFUE	17

* Język postępowania: angielski.

1)	W przedmiocie ustalenia istnienia zachowania, którego „celem” lub „skutkiem” jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji w rozumieniu art. 101 ust. 1 TFUE	18
i)	W przedmiocie ustalenia istnienia zachowania, którego „celem” jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji	18
ii)	W przedmiocie ustalenia istnienia zachowania, którego „skutkiem” jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji	20
2)	W przedmiocie możliwości uznania pewnych szczególnych zachowań za nieobjęte art. 101 ust. 1 TFUE.....	20
c)	W przedmiocie naruszenia stwierdzonego w niniejszej sprawie	21
d)	W przedmiocie istnienia w niniejszej sprawie zachowania, którego „celem” jest ograniczenie konkurencji	22
1)	W przedmiocie możliwości zastosowania w niniejszej sprawie orzecznictwa wynikającego z wyroków z dnia 1 lipca 2008 r., MOTOE (C-49/07, EU:C:2008:376) i z dnia 28 lutego 2013 r., Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas (C-1/12, EU:C:2013:127)	23
2)	W przedmiocie kwalifikacji zachowania rozpatrywanego w niniejszej sprawie ..	24
B.	W przedmiocie zarzutu drugiego	28
1.	Argumentacja stron	28
2.	Ocena Trybunału	29
IV.	W przedmiocie odwołania wzajemnego	29
A.	W przedmiocie zarzutu pierwszego	29
1.	Argumentacja stron	29
2.	Ocena Trybunału	32
a)	W przedmiocie dopuszczalności i skuteczności zarzutu	32
b)	Co do istoty	33
B.	W przedmiocie zarzutu drugiego	37
1.	Argumentacja stron	37
2.	Ocena Trybunału	38
V.	W przedmiocie skargi w sprawie T-93/18	38
A.	Argumentacja stron	39

B. Ocena Trybunału	39
VI. W przedmiocie kosztów	41

Odwołanie – Konkurencja – Przepisy ustanowione przez międzynarodowe stowarzyszenie sportowe – Łyżwiarstwo – Podmiot prawa prywatnego posiadający uprawnienia regulacyjne, kontrolne, decyzyjne i w zakresie nakładania sankcji – Zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia na zawody, uczestnictwa sportowców w tych zawodach oraz rozstrzygania sporów w drodze arbitrażu – Równoległe wykonywanie działalności gospodarczej – Organizacja i komercyjne wykorzystanie zawodów – Artykuł 101 ust. 1 TFUE – Decyzja związku przedsiębiorstw naruszająca konkurencję – Pojęcia antykonkurencyjnego „celu” i „skutku” – Względy uzasadniające – Przesłanki

W sprawie C-124/21 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wniesione w dniu 26 lutego 2021 r.,

International Skating Union, z siedzibą w Lozannie (Szwajcaria), którą reprezentował J.-F. Bellis, avocat,

strona wnosząca odwołanie,

w której pozostałymi uczestnikami postępowania byli:

Komisja Europejska, którą reprezentowali G. Meessen, F. van Schaik, H. van Vliet oraz C. Zois, w charakterze pełnomocników,

strona pozwana w pierwszej instancji,

Mark Jan Hendrik Tuitert, zamieszkały w Hoogmade (Niderlandy),

Niels Kerstholt, zamieszkały w Zeist (Niderlandy),

European Elite Athletes Association, z siedzibą w Amsterdamie (Niderlandy), które reprezentowali B.J.H. Braeken, T.C. Hieselaar i X.Y.G. Versteeg, advocaten,

interwienienci w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes, L. Bay Larsen, wiceprezes, A. Arabadjiev, A. Prechal, K. Jürimäe i O. Spineanu-Matei, prezesi izb, J.C. Bonichot, M. Safjan, L.S. Rossi, I. Jarukaitis, A. Kumin, N. Jääskinen, N. Wahl, J. Passer (sprawozdawca) i M. Gavalec, sędziowie,

rzecznik generalny: A. Rantos,

sekretarz: C. Di Bella, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 11 lipca 2022 r.,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 15 grudnia 2022 r.,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 W swoim odwołaniu International Skating Union (Międzynarodowa Unia Łyżwiarska, zwana dalej „ISU” lub „wnoszącą odwołanie”) wnosi o częściowe uchylenie wyroku Sądu Unii Europejskiej z dnia 16 grudnia 2020 r., International Skating Union/Komisja (T-93/18, zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem”, EU:T:2020:610), w którym Sąd częściowo oddalił jej skargę o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji Europejskiej C(2017) 8230 final z dnia 8 grudnia 2017 r. dotyczącej postępowania przewidzianego w art. 101 TFUE i art. 53 porozumienia EOG (sprawa AT/40208 – Zasady kwalifikowania zawodników Międzynarodowej Unii Łyżwiarskiej) (zwanej dalej „sporną decyzją”).
- 2 W odwołaniu wzajemnym Mark Jan Hendrik Tuitert, Niels Kerstholt oraz European Elite Athletes Association (Europejskie Elitarne Stowarzyszenie Sportowe, zwane dalej „EU Athletes”) również wnoszą o częściowe uchylenie zaskarżonego wyroku.

I. Okoliczności powstania sporu

- 3 Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu, przedstawione w pkt 1–37 zaskarżonego wyroku, można streścić w następujący sposób:

A. ISU

- 4 ISU jest stowarzyszeniem prawa prywatnego z siedzibą w Szwajcarii. Przedstawia się jako jedyna międzynarodowa federacja sportowa uznana przez Międzynarodowy Komitet Olimpijski (MKOl) w dziedzinie łyżwiarstwa figurowego i łyżwiarstwa szybkiego (zwanymi dalej „łyżwiarstwem”). Jego organy to w szczególności „organ ustawodawczy”, zwany „Kongresem”, który stanowi „organ najwyższy” ISU, oraz „organ wykonawczy”, zwany „Radą”.
- 5 Członkami tego stowarzyszenia są krajowe związki łyżwiarstwa figurowego i łyżwiarstwa szybkiego, których członkami lub podmiotami zrzeszonymi są z kolei związki i kluby, do których należą między innymi sportowcy zawodowi uprawiający te dyscypliny sportowe w ramach działalności gospodarczej.
- 6 Zgodnie z art. 1 ust. 1 i art. 3 ust. 1 statutu ISU, do których odnosi się sporna decyzja, stowarzyszenie to ma na celu regulowanie i organizowanie łyżwiarstwa, zarządzanie nim i promowanie go w skali ogólnoświatowej.
- 7 Jednocześnie wykonuje ono działalność gospodarczą polegającą w szczególności na organizowaniu międzynarodowych zawodów łyżwiarskich oraz na eksploatacji praw związanych z tymi zawodami. W dziedzinie łyżwiarstwa szybkiego obejmują one między innymi puchary świata w łyżwiarstwie szybkim na torze długim oraz na torze krótkim, a także różne mistrzostwa międzynarodowe i europejskie. ISU odpowiada również za organizację zawodów łyżwiarskich, które odbywają się w ramach zimowych igrzysk olimpijskich.

B. Uregulowania ustanowione przez ISU

- 8 ISU wydało i opublikowało szereg regulaminów, kodeksów i komunikatów, w tym między innymi następujące zasady.

1. Zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia

- 9 W dniu 20 października 2015 r. ISU opublikowało komunikat nr 1974, zatytułowany „Otwarte zawody międzynarodowe”, w którym określono procedurę, jaką należy stosować w celu uzyskania uprzedniego zezwolenia na zorganizowanie międzynarodowych zawodów łyżwiarskich, która to procedura ma zastosowanie zarówno do związków krajowych będących członkami ISU, jak i do wszelkich podmiotów lub przedsiębiorstw trzecich (zwaną dalej „zasadami dotyczącymi uprzedniego zezwolenia”).
- 10 W komunikacie tym stwierdza się przede wszystkim, że organizacja takich zawodów wymaga uprzedniego zezwolenia ISU i musi być zgodna z zasadami ustanowionymi przez to stowarzyszenie. Komunikat wyjaśnia w tym względzie w szczególności, że termin do złożenia wniosku o uprzednie zezwolenie wynosi sześć miesięcy przed przewidzianym terminem przeprowadzenia planowanych zawodów, w przypadku gdy organizować ma je podmiot lub przedsiębiorstwo trzecie, i trzy miesiące przed tą datą, w przypadku gdy organizatorem jest związek krajowy będący członkiem ISU.
- 11 Następnie we wspomnianym komunikacie wymieniono szereg wymogów ogólnych, finansowych, technicznych, handlowych, sportowych i etycznych, które każdy organizator zawodów łyżwiarskich jest zobowiązany spełnić. Wynika z nich w szczególności, że do każdego wniosku o uprzednie zezwolenie należy dołączyć informacje finansowe, techniczne, handlowe i sportowe (miejsce przewidywanych zawodów, wysokość nagród, które zostaną przyznane, plan biznesowy, budżet, zakres transmisji telewizyjnych itp.), że każdy organizator jest zobowiązany złożyć deklarację potwierdzającą, iż akceptuje kodeks etyczny ISU, i że federacja ta może zażądać udzielenia jej dodatkowych informacji na temat tych różnych elementów.
- 12 Wreszcie w komunikacie nr 1974 upoważniono ISU do uwzględnienia lub oddalenia w drodze decyzji składanych do niego wniosków o uprzednie zezwolenie, zarówno na podstawie wymogów określonych w owym komunikacie, jak i w oparciu o podstawowe cele tego stowarzyszenia, zdefiniowane w szczególności w art. 3 ust. 1 jego statutu. Wspomniany komunikat przewiduje również, że w przypadku oddalenia takiego wniosku organizator może wnieść skargę na decyzję ISU do sportowego sądu arbitrażowego (zwanego dalej „SSA”) z siedzibą w Lozannie (Szwajcaria), zgodnie z zasadami przyjętymi przez ISU w celu ustanowienia mechanizmu arbitrażowego rozstrzygnięcia sporów (zwanymi dalej „przepisami w sprawie arbitrażu”).

2. Zasady kwalifikowania zawodników

- 13 Regulaminy ISU obejmują przepisy określone jako „zasady kwalifikowania zawodników”, w których ustanowiono warunki, na jakich sportowcy mogą uczestniczyć w zawodach łyżwiarskich. W tych zasadach kwalifikowania zawodników przewidziano, że takie zawody muszą, po pierwsze, być zatwierdzone przez ISU lub jego członków, a po drugie, być zgodne z przepisami ustanowionymi przez to stowarzyszenie.

- 14 W wersji przyjętej w 2014 r. wspomniane zasady kwalifikowania zawodników obejmowały w szczególności zasadę 102 ust. 1 lit. a) ppkt (i), zgodnie z którą dana osoba „ma przywilej uczestniczenia w działalności i zawodach należących do jurysdykcji ISU, tylko jeżeli osoba ta przestrzega zasad i polityk ISU, które zostały opisane w [jego] statucie”, a także zasadę 102 ust. 1 lit. a) ppkt (ii), która przewidywała, że „warunek kwalifikowania zawodników został ustanowiony w celu zapewnienia odpowiedniej ochrony interesów gospodarczych i innych interesów ISU, któr[e] wykorzystuje swe zasoby finansowe do zarządzania dyscyplinami sportowymi ISU i rozwoju tych dyscyplin oraz w celu wspierania lub działania na korzyść [jego] członków oraz zrzeszonych w nich łyżwiarzy”.
- 15 Zawierały one również zasadę 102 ust. 2 lit. c), zasadę 102 ust. 7 i zasadę 103 ust. 2, z których wynikało, że w przypadku uczestnictwa sportowca w zawodach, na które ISU lub jeden ze związków krajowych będących jego członkami nie wydały zezwolenia, zainteresowany naraża się na sankcję w postaci „utracy zakwalifikowania” lub „odmowy zakwalifikowania”, pociągającą za sobą dożywotnie wykluczenie z uczestnictwa w zawodach organizowanych przez ISU.
- 16 W 2016 r. dokonano częściowego przeglądu zasad kwalifikowania zawodników.
- 17 Zasada 102 ust. 1 lit. a) ppkt (ii), w brzmieniu nadanym jej w wyniku tego częściowego przeglądu, nie odnosi się już do „odpowiedniej ochrony interesów gospodarczych i innych interesów ISU”. Zamiast tego stanowi ona, że „warunek kwalifikowania zawodników został ustanowiony w celu zapewnienia odpowiedniej ochrony wartości etycznych, celów statutowych i innych uzasadnionych interesów” tego stowarzyszenia, które „wykorzystuje swe zasoby finansowe do zarządzania dyscyplinami sportowymi ISU i rozwoju tych dyscyplin oraz w celu wspierania lub działania na korzyść [jego] członków oraz zrzeszonych w nich łyżwiarzy”.
- 18 Zgodnie z zasadą 102 ust. 7, w brzmieniu nadanym jej w wyniku częściowego przeglądu, uczestnictwo sportowca w zawodach niezatwierdzonych przez ISU lub jeden ze związków krajowych będących jego członkami może prowadzić do upomnienia lub sankcji w postaci „utracy zakwalifikowania” lub „odmowy zakwalifikowania”, pociągając za sobą wykluczenie z wszelkich zawodów organizowanych przez ISU, czy to na określony czas, czy to dożywotnie.
- 19 Równoległe do tych różnych zasad w art. 25 statutu ISU przewidziano możliwość wnoszenia przez sportowców, którzy zamierzają podważyć dotyczące ich decyzje o „utracie zakwalifikowania” lub „odmowie zakwalifikowania”, skarg na takie decyzje do SSA, zgodnie z przepisami w sprawie arbitrażu.

C. Postępowanie administracyjne i sporna decyzja

- 20 M.J.H. Tuitert i N. Kerstholt to dwaj zawodowi łyżwiarze szybcy zamieszkali w Niderlandach. Należą oni do Koninklijke Nederlandsche Schaatsenrijders Bond (KNSB), niderlandzkiej królewskiej federacji łyżwiarskiej, która jest członkiem ISU.
- 21 EU Athletes przedstawia się jako główne stowarzyszenie europejskie reprezentujące sportowców i zawodników różnych dyscyplin sportowych.
- 22 W dniu 23 czerwca 2014 r. M.J.H. Tuitert i N. Kerstholt wnieśli do Komisji Europejskiej skargę, w której podnieśli, że ustanowione przez ISU zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników naruszają art. 101 i 102 TFUE.

- 23 W dniu 5 października 2015 r. Komisja podjęła decyzję o wszczęciu postępowania w tej sprawie.
- 24 W dniu 29 września 2016 r. Komisja skierowała do ISU pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, w którym uznała zasadniczo, że stowarzyszenie to naruszyło art. 101 TFUE. ISU odpowiedziało na to pismo w dniu 16 stycznia 2017 r.
- 25 W dniu 8 grudnia 2017 r. Komisja wydała sporną decyzję. Jak wskazano w motywie 3 tej decyzji, odnosi się ona głównie do zasad kwalifikowania zawodników przez ISU, przedstawionych w pkt 13–18 niniejszego wyroku, które pozwalają temu stowarzyszeniu kontrolować uczestnictwo sportowców w zawodach łyżwiarskich, a w przypadku ich uczestnictwa w zawodach, na które nie wydało zezwolenia, nakładać na nich sankcje. Jednakże, jak wynika z tego samego motywu, odnosi się ona również do zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia ISU na te zawody, przedstawionych w pkt 9–12 niniejszego wyroku. Wreszcie, jak wskazano w motywach 5 i 6 rzeczony decyzji, dotyczy ona również przepisów w sprawie arbitrażu, o których mowa w pkt 19 niniejszego wyroku.
- 26 W motywach 112 i 115 spornej decyzji Komisja określiła rynek właściwy jako światowy rynek organizacji i komercyjnego wykorzystania międzynarodowych zawodów w łyżwiarstwie szybkim oraz eksploatacji różnych praw związanych z tymi zawodami.
- 27 W motywach 116–134 tej decyzji Komisja uznała, że ISU posiada silną pozycję na rynku właściwym i jest w stanie w istotny sposób wpływać na mogącą istnieć na nim konkurencję. Elementy, które wzięła pod uwagę dla uzasadnienia tej oceny, obejmują w szczególności, po pierwsze, centralną rolę, jaką stowarzyszenie to odgrywa na rzeczonym rynku, będąc jedynym uznanym przez MKOl międzynarodowym stowarzyszeniem sportowym w dziedzinie łyżwiarstwa, a jednocześnie stowarzyszeniem, którego celem jest regulowanie, tej dyscypliny sportowej, administrowanie i zarządzanie nią i promowanie jej na skalę ogólnoswiatową, a po drugie, okoliczność, że równolegle organizuje ono i wykorzystuje komercyjnie główne zawody międzynarodowe w tej dziedzinie. W ramach swojej analizy w tym przedmiocie Komisja oparła się w szczególności na przysługującym ISU uprawnieniu do ustanawiania zasad, które obowiązują wszystkie związki krajowe będące jego członkami oraz obejmują wszystkie międzynarodowe zawody łyżwiarstwa szybkiego, niezależnie od tego, czy są one organizowane przez samo ISU, jego członków, czy też przez podmioty lub przedsiębiorstwa trzecie. Komisja wskazała również zasadniczo, że zasady te dotyczą wszystkich kwestii związanych z organizacją, przebiegiem i komercyjnym wykorzystaniem tych zawodów (uprzednie zezwolenie, reguły gry, przepisy techniczne, warunki finansowe, uczestnictwo sportowców, sprzedaż praw, nakładanie sankcji, rozstrzyganie sporów itp.), a przy tym mają one zastosowanie do wszystkich podmiotów, które mają w nich uczestniczyć lub brać udział w ich organizacji lub komercyjnym wykorzystaniu (związki krajowe, sportowcy, organizatorzy, organizacje telewizyjne, sponsorzy itp.).
- 28 W motywach 146–152 rzeczony decyzji Komisja wskazała, że ISU należy zakwalifikować jednocześnie jako „związek przedsiębiorstw” w rozumieniu art. 101 ust. 1 TFUE, ponieważ jego członkami są krajowe związki łyżwiarskie, które same można uznać za „przedsiębiorstwa” w rozumieniu tego postanowienia, ponieważ wykonują one działalność gospodarczą polegającą na organizowaniu i komercyjnym wykorzystaniu zawodów oraz na eksploataowaniu różnych praw z nimi związanych, a także jako „przedsiębiorstwo” w rozumieniu tego postanowienia, ponieważ ono również wykonuje taką działalność gospodarczą. Komisja uznała też, że zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników należy uznać za „decyzje związków przedsiębiorstw” w rozumieniu tego postanowienia.

- 29 W motywach 162–188 spornej decyzji Komisja stwierdziła w istocie, że zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników mają na celu ograniczenie konkurencji na rynku właściwym w rozumieniu art. 101 ust. 1 TFUE z tego względu, że badanie treści tych zasad oraz kontekstu gospodarczego i prawnego, w jaki się wpisują, a także celów, do których osiągnięcia zmierzają, wskazuje na to, iż umożliwiają one ISU, po pierwsze, przeszkodzenie potencjalnym organizatorom konkurencyjnych zawodów międzynarodowych w łyżwiarstwie szybkim w uzyskaniu dostępu do tego rynku, a po drugie, ograniczenie możliwości swobodnego uczestnictwa zawodowych łyżwiarzy szybkich w takich zawodach, a przez to pozbawienie potencjalnych organizatorów takich zawodów możliwości skorzystania z usług sportowców, których uczestnictwo jest niezbędne w ich przebiegu.
- 30 W motywach 189–209 tej decyzji Komisja wskazała, że z uwagi na oceny streszczone w poprzednim punkcie nie było konieczne badanie wpływu na konkurencję zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników, a następnie przedstawiła powody, dla których uznała, że zasady te skutkowały też ograniczeniem konkurencji na rynku właściwym.
- 31 W motywach 210–266 rzeczonyj decyzji Komisja stwierdziła zasadniczo, że nie można uznać, iż zasady te nie są objęte zakresem stosowania art. 101 ust. 1 TFUE ze względu na to, że są usprawiedliwione uzasadnionymi celami koniecznymi do ich realizacji.
- 32 W motywach 268–286 tej samej decyzji Komisja uznała w istocie, że chociaż przepisy w sprawie arbitrażu nie stanowią same w sobie ograniczenia konkurencji, to jednak należy je postrzegać jako wzmocnienie ograniczenia konkurencji wynikającego z zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników.
- 33 W motywach 287–348 spornej decyzji Komisja uznała w szczególności, że zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników nie spełniają przesłanek wymaganych przez art. 101 ust. 3 TFUE, aby mogło je objąć wyłączenie, że zasady te mogą wpływać na handel między państwami członkowskimi oraz że konieczne jest nakazanie ISU zaprzestania naruszenia określonego w tej decyzji pod groźbą okresowych kar pieniężnych. W szczególności w motywach 338–342 rzeczonyj decyzji Komisja wyjaśniła, że środki, których podjęcie nakazała ISU w celu położenia kresu temu naruszeniu, powinny w szczególności polegać, po pierwsze, na przyjęciu kryteriów dotyczących uprzedniego zezwolenia i sankcji, mających obiektywny, przejrzysty, niedyskryminacyjny i proporcjonalny charakter, po drugie, na wprowadzeniu odpowiednich procedur udzielania uprzedniego zezwolenia i nakładania sankcji, a po trzecie, na zmianie przepisów w sprawie arbitrażu w sposób zapewniający skuteczną kontrolę decyzji podjętych w wyniku tych procedur.
- 34 Sentencja spornej decyzji zawiera art. 1, zgodnie z którym ISU „naruszyła art. 101 [TFUE] [...], przyjmując i stosując zasady kwalifikowania zawodników, w szczególności zasady 102 i 103 przepisów ogólnych z 2014 r. i 2016 r., do łyżwiarstwa szybkiego”. Zawiera ona również art. 2, nakazujący ISU położenie kresu temu naruszeniu i powstrzymanie się od jego powtórzenia, a także art. 4, przewidujący nałożenie okresowych kar pieniężnych w przypadku niezastosowania się do tych nakazów.

D. Skarga do Sądu i zaskarżony wyrok

- 35 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 19 lutego 2018 r. ISU wniosło skargę o stwierdzenie nieważności spornej decyzji. Na poparcie skargi podniosło ono osiem zarzutów, które dotyczyły zasadniczo naruszenia obowiązku uzasadnienia (zarzut pierwszy), naruszenia

art. 101 TFUE ze względu na to, że artykuł ten został zastosowany do zasad ISU dotyczących uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników (zarzuty od drugiego do piątego), naruszenia tego artykułu w zakresie, w jakim został on zastosowany do jego przepisów w sprawie arbitrażu (zarzut szósty), oraz bezprawnego charakteru nakazów i okresowych kar pieniężnych, które zostały na nie nałożone (zarzuty, odpowiednio, siódmy i ósmy).

- 36 Pismami złożonymi w sekretariacie Sądu w dniu 1 czerwca 2018 r. M.J.H. Tuitert i N. Kerstholt oraz EU Athletes wnieśli o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenantów popierających żądania Komisji.
- 37 Postanowieniem z dnia 12 września 2018 r. prezes siódmej izby Sądu dopuścił te interwencje.
- 38 W dniu 20 grudnia 2019 r. Sąd przekazał sprawę powiększonemu składowi orzekającemu.
- 39 W dniu 16 grudnia 2020 r. Sąd wydał zaskarżony wyrok, w którym orzekł w istocie, że sporna decyzja nie jest niezgodna z prawem w zakresie, w jakim odnosi się do zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników, lecz jest niezgodna z prawem w zakresie, w jakim dotyczy przepisów w sprawie arbitrażu.
- 40 W tym względzie w pierwszej kolejności Sąd uznał w pkt 52–63 zaskarżonego wyroku, że zarzut pierwszy, dotyczący istnienia sprzeczności w uzasadnieniu spornej decyzji, jest bezzasadny.
- 41 W drugiej kolejności Sąd uznał w pkt 64–123 zaskarżonego wyroku, że zarzuty drugi i czwarty ISU nie pozwalają uznać za błędną oceny Komisji, zgodnie z którą zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników miały na celu ograniczenie konkurencji w rozumieniu art. 101 ust. 1 TFUE.
- 42 W tym względzie Sąd orzekł zasadniczo przede wszystkim w pkt 69–76 zaskarżonego wyroku, że nawet jeśli posiadane przez ISU uprawnienia regulacyjne, kontrolne, decyzyjne i w zakresie nakładania sankcji nie zostały mu powierzone przez organ władzy publicznej, to zasady wydane przez to stowarzyszenie, działające jako jedyne międzynarodowe stowarzyszenie sportowe w dziedzinie łyżwiarstwa, należy interpretować w szczególności w świetle orzecznictwa dotyczącego równoległego wykonywania przez ten sam podmiot działalności gospodarczej oraz uprawnień, które mogą być wykorzystane w celu uniemożliwienia wejścia na rynek podmiotom lub przedsiębiorstwom będącym rzeczywistymi lub potencjalnymi konkurentami (wyroki: z dnia 1 lipca 2008 r., MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376; z dnia 28 lutego 2013 r., Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas, C-1/12, EU:C:2013:127). W tym kontekście Sąd zauważył również, że zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników dotyczą organizowania najważniejszych i najbardziej lukratywnych międzynarodowych zawodów łyżwiarstwa szybkiego, w szczególności w zakresie uprzedniego zezwolenia na te zawody, a także uczestnictwa w nich sportowców.
- 43 Następnie Sąd uznał w pkt 77–121 zaskarżonego wyroku, że biorąc pod uwagę treść zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników, realizowane przez nie cele, a ich także kontekst gospodarczy i prawny, Komisja mogła zasadnie dojść do wniosku, że zasady te miały na celu ograniczenie konkurencji w rozumieniu art. 101 ust. 1 TFUE.

- 44 Wreszcie Sąd stwierdził w pkt 123 zaskarżonego wyroku, że w konsekwencji nie było konieczne badanie dodatkowo argumentów przedstawionych przez ISU w ramach zarzutu trzeciego, zmierzających do zakwestionowania oceny Komisji dotyczącej rzeczywistych lub potencjalnych skutków tych zasad dla konkurencji.
- 45 W trzeciej kolejności Sąd uznał w pkt 124–130 zaskarżonego wyroku, że wbrew temu, co twierdzi ISU w zarzucie piątym, Komisja nie naruszyła terytorialnego zakresu stosowania art. 101 TFUE przez to, że uwzględniła w spornej decyzji odmowę udzielenia przez ISU zezwolenia na projekt zawodów łyżwiarstwa szybkiego w Dubaju (Zjednoczone Emiraty Arabskie), a zatem w państwie trzecim. W tym względzie Sąd uznał zasadniczo, że instytucja ta odniosła się do owego elementu celem zilustrowania sposobu stosowania zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia ustanowionych przez ISU, wykazując przy tym, że zasady te mogły wywoływać natychmiastowe, istotne i przewidywalne skutki w Unii.
- 46 W czwartej kolejności Sąd, uznawszy w pkt 134–140 zaskarżonego wyroku skuteczność podniesionego przez ISU zarzutu szóstego, który dotyczył dokonanej przez Komisję w spornej decyzji oceny przepisów w sprawie arbitrażu, uwzględnił ten zarzut w pkt 141–164 tego wyroku.
- 47 W piątej i ostatniej kolejności Sąd uznał w konsekwencji w pkt 165–178 zaskarżonego wyroku, że zarzuty siódmy i ósmy ISU, dotyczące zgodności z prawem nakazów i okresowych kar pieniężnych przewidzianych w spornej decyzji, należy częściowo uwzględnić w zakresie, w jakim owe nakazy i okresowe kary pieniężne odnosiły się do przepisów w sprawie arbitrażu. Jednocześnie w pozostałym zakresie Sąd oddalił te zarzuty.
- 48 W świetle całości tych rozważań Sąd stwierdził częściową nieważność art. 2 i 4 spornej decyzji, jednocześnie oddalając skargę w pozostałym zakresie.

II. Żądania stron

- 49 W swoim odwołaniu ISU wnosi do Trybunału o:
- uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie, w jakim częściowo oddalono w nim jego skargę w pierwszej instancji;
 - stwierdzenie nieważności spornej decyzji w zakresie, w jakim nie stwierdzono jej nieważności w zaskarżonym wyroku; oraz
 - obciążenie Komisji oraz interwenientów w pierwszej instancji kosztami postępowania poniesionymi zarówno w pierwszej instancji, jak i w postępowaniu odwoławczym.
- 50 Komisja wnosi o oddalenie odwołania i obciążenie ISU kosztami postępowania.
- 51 M.J.H. Tuitert, N. Kerstholt oraz EU Athletes wnoszą o oddalenie odwołania.
- 52 W odwołaniu wzajemnym M.J.H. Tuitert i N. Kerstholt oraz EU Athletes wnoszą do Trybunału o:
- uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie, w jakim stwierdzono w nim częściową nieważność spornej decyzji;

- oddalenie skargi w pierwszej instancji w zakresie, w jakim nie została ona jeszcze oddalona w zaskarżonym wyroku; oraz
 - obciążenie ISU kosztami postępowania odwoławczego.
- 53 Komisja wnosi o uwzględnienie odwołania wzajemnego i o obciążenie ISU kosztami postępowania.
- 54 ISU wnosi o oddalenie odwołania wzajemnego i obciążenie M.J.H. Tuiterta i N. Kerstholta oraz EU Athletes kosztami postępowania.

III. W przedmiocie odwołania

- 55 Na poparcie swoich żądań zmierzających do częściowego uchylecia zaskarżonego wyroku ISU podnosi dwa zarzuty oparte na naruszeniu art. 263 TFUE w związku z art. 101 ust. 1 TFUE.
- 56 Ponadto wnosi ono do Trybunału o rozstrzygnięcie sporu i wydanie w tym względzie orzeczenia.

A. W przedmiocie zarzutu pierwszego

1. Argumentacja stron

- 57 W zarzucie pierwszym, który dzieli się na trzy części, ISU zarzuca Sądowi w istocie, że naruszył on spoczywające na nim obowiązki sądu orzekającego o zgodności z prawem decyzji wydanych przez Komisję na podstawie reguł konkurencji, a także pojęcie ograniczenia konkurencji ze względu na „cel”, o którym mowa w art. 101 ust. 1 TFUE.
- 58 Przed opisaniem tego zarzutu ISU przedstawia trzy elementy kontekstu, które zdaniem tej strony powinny pomóc w jego analizie.
- 59 Po pierwsze, ISU wskazuje, że przez niemalże wiek (1892–1990) zasady kwalifikowania zawodników, które regulują uczestnictwo sportowców w zawodach łyżwiarstwa, miały zastosowanie wyłącznie do amatorów, zanim w następstwie zmiany stanowiska MKOl postanowiono umożliwić uczestnictwo w tych zawodach również sportowcom zawodowym. Dodaje ono, że w wyniku tych zmian wprowadzono zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia mające zastosowanie do tych zawodów w celu zagwarantowania, że będą one przebiegać zgodnie z takimi samymi zasadami na całym świecie, niezależnie od tego, czy są one organizowane przez ISU, czy przez podmioty lub przedsiębiorstwa trzecie.
- 60 Po drugie, ISU zauważa, że sporna decyzja dotyczy łyżwiarstwa szybkiego, stanowiącego niszową dyscyplinę sportową, w przypadku której obrót w 2016 r. wyniósł 5 mln franków szwajcarskich (CHF) (około 5,1 mln EUR według aktualnego kursu wymiany), w kontekście łącznej kwoty blisko 32 mln CHF (około 32,7 mln EUR według aktualnego kursu wymiany), której reszta pochodzi z bardziej znanej dyscypliny sportowej, jaką jest łyżwiarstwo figurowe. Stowarzyszenie to dodaje, że ta niszowa dyscyplina sportowa ma jedynie ograniczoną atrakcyjność dla ogółu odbiorców i że to właśnie ta sytuacja wyjaśnia, dlaczego żaden podmiot lub przedsiębiorstwo trzecie nigdy nie wystąpiły do ISU z wnioskiem o organizację międzynarodowych zawodów w tej dziedzinie aż do momentu złożenia wniosku, o którym mowa w spornej decyzji. Natomiast w ciągu ostatnich

dwudziestu lat stowarzyszenie to otrzymało dwadzieścia wniosków tego rodzaju w dziedzinie łyżwiarstwa figurowego, z których wszystkie uwzględniło. ISU wyjaśnia również, że odmowa zatwierdzenia jedynego złożonego do niego wniosku (dwukrotnie, najpierw w 2011 r., a następnie w 2014 r.) w dziedzinie łyżwiarstwa szybkiego wiązała się z tym, że organizator planowanych zawodów międzynarodowych jako główną atrakcję przewidział zawieranie zakładów. Projekt ten został zresztą ostatecznie dopuszczony w 2016 r. w Niderlandach, w formie nieobejmującym już zawierania zakładów.

- 61 Po trzecie, ISU wyjaśnia, że chociaż w spornej decyzji Komisja zakwalifikowała zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników jako ograniczenie konkurencji ze względu na „cel” i „skutek”, to jednak odstąpiła od zasadniczej krytyki, którą początkowo wyraziła w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów wobec tych zasad, koncentrując się w niniejszej sprawie na ich arbitralnym i nieproporcjonalnym charakterze. Wyjaśnia to zresztą, dlaczego ISU wykonało nakazy zawarte w art. 2 spornej decyzji, w szczególności za pomocą komunikatu mającego na celu zmianę wspomnianych zasad, a nie ich likwidację.
- 62 Komisja kwestionuje prawidłowość kontekstu faktycznego przedstawionego przez ISU na etapie odwołania, zauważając przy tym, że ISU nie podnosi przed Trybunałem przeinaczenia okoliczności faktycznych, wobec czego okoliczności faktyczne, do których odnosi się zaskarżony wyrok, należy uznać za ustalone w sposób ostateczny. Instytucja ta wskazuje w szczególności, po pierwsze, że dwadzieścia międzynarodowych zawodów łyżwiarstwa figurowego, na które ISU wydało zezwolenia, było organizowanych w rzeczywistości nie przez podmioty lub przedsiębiorstwa trzecie, lecz przez członków tego stowarzyszenia. Po drugie, projekt zawodów łyżwiarstwa szybkiego, na który ISU ostatecznie wydało zezwolenie w 2016 r., również w międzyczasie przejął członkowski związek krajowy. Po trzecie, odmowa udzielenia przez ISU zezwolenia na ów projekt, który pierwotnie wymyśliło przedsiębiorstwo trzecie, nastąpiła w sytuacji, gdy stowarzyszenie to doskonale wiedziało, że w jego ramach nie przewidziano zawierania żadnych zakładów.
- 63 Ponadto Komisja podkreśla, że badanie odwołania powinno odbywać się, w sposób spójny ze sporną decyzją i zaskarżonym wyrokiem, z uwzględnieniem wpływu, jaki zasady ustanowione przez ISU mają nie tylko na sportowców, którym uniemożliwiają swobodne oferowanie swoich usług potencjalnym organizatorom zawodów międzynarodowych innym niż to stowarzyszenie i jego członkowie, lecz również na samych operatorów, którym uniemożliwiają w sposób zarówno bezpośredni (zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia), jak i pośredni (zasady kwalifikowania zawodników), swobodne organizowanie zawodów międzynarodowych.
- 64 M.J.H. Tuitert i N. Kerstholt oraz EU Athletes popierają te argumenty.

a) W przedmiocie części pierwszej

- 65 W części pierwszej zarzutu pierwszego ISU zarzuca Sądowi, że oddalił jako bezskuteczne, jako bezzasadne lub bez zbadania niektóre argumenty i dowody, które stowarzyszenie to przedstawiło w pierwszej instancji w ramach zarzutu drugiego nieważności, dotyczącego naruszenia art. 101 ust. 1 TFUE, w celu zakwestionowania ocen, na których Komisja oparła się, aby stwierdzić istnienie ograniczenia konkurencji ze względu na „cel”.

- 66 W tym względzie utrzymuje ono przede wszystkim, że w spornej decyzji Komisja dokonała w praktyce łącznej oceny przyjęcia i stosowania zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników, a następnie zakwalifikowała te dwa elementy jako ograniczenie konkurencji ze względu na „cel”, co zresztą Sąd przyznał w pkt 57 i 126 zaskarżonego wyroku.
- 67 Następnie ISU wskazuje, że w drugim zarzucie nieważności zwróciło się do Sądu o oddalenie tej kwalifikacji prawnej, a także o stwierdzenie oczywistych błędów w ocenie, które skłoniły Komisję do jej przyjęcia. W szczególności ISU wyjaśnia, że zakwestionowało w pierwszej instancji różne oceny Komisji zawarte w motywach 174–179 spornej decyzji, odnoszące się do stosowania zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników, którego przykładem w odniesieniu do łyżwiarstwa szybkiego jest jego rzekomo celowa i antykonkurencyjna odmowa udzielenia zezwolenia na jedyny konkurencyjny przedstawiony mu w ciągu ostatnich dwudziestu lat projekt zawodów międzynarodowych w jego wersji początkowej, a w odniesieniu do łyżwiarstwa figurowego – równoległe zezwolenie na około dwadzieścia międzynarodowych zawodów organizowanych przez osoby trzecie.
- 68 Wreszcie stowarzyszenie to podnosi, że Sąd naruszył obowiązki spoczywające na nim na podstawie art. 263 TFUE, ponieważ w pkt 116, 117, 121 i 127 zaskarżonego wyroku oddalił jego argumenty i dowody w tym względzie, motywując to ich bezzasadnością, bezskutecznością lub nawet brakiem znaczenia, ponieważ odnosiły się one albo do elementów celowości i stosowania, których uwzględnienie nie było konieczne do wykazania istnienia ograniczenia konkurencji ze względu na „cel”, albo do dyscypliny sportowej innej niż ta, która stanowi rynek właściwy objęty tym ograniczeniem. Ponadto Sąd pominął milczeniem inne argumenty lub dowody, które zostały mu przedstawione, w szczególności odnoszące się do tematyki zakładów. W tym względzie ISU podkreśla, że mimo iż zakłady te rzeczywiście nie były przewidziane w przedłożonym mu projekcie niezależnych zawodów międzynarodowych, były one jednak istotą koncepcji, którą organizator tych zawodów zamierzał promować.
- 69 Komisja, popierana przez M.J.H. Tuiterta i N. Kerstholtta oraz przez EU Athletes, kwestionuje wszystkie te argumenty.

b) W przedmiocie części drugiej

- 70 W części drugiej zarzutu pierwszego ISU zarzuca Sądowi, że zastąpił on swoją oceną faktyczną i prawną ocenę Komisji, gdy stwierdził istnienie naruszenia innego niż to, które zostało stwierdzone w art. 1 spornej decyzji, naruszając przez to ciężące na nim obowiązki wynikające z art. 263 TFUE i opierając się na błędnej wykładni art. 101 ust. 1 TFUE.
- 71 W tym względzie wskazuje ono w pierwszej kolejności, że Sąd nie tylko skoncentrował się na zachowaniu częściowo odmiennym od zachowania zarzucanego ISU przez Komisję (skupiwszy się na samym istnieniu zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników, a już nie łącznie na ich przyjęciu i stosowaniu), ale również dokonał odmiennej kwalifikacji tego zachowania. W odniesieniu do tego drugiego aspektu Sąd stwierdził bowiem wyłącznie istnienie ograniczenia konkurencji ze względu na „cel”, przyjmując ponadto za podstawę nie tylko te elementy, na których Komisja oparła się w sekcji 8.3 spornej decyzji (zatytułowanej „Ograniczenie konkurencji ze względu na cel”), ale również elementy wymienione w jej sekcji 8.5 (zatytułowanej „Zasady kwalifikowania zawodników objęte są zakresem art. 101 [TFUE]”). Ta ostatnia sekcja dotyczy zaś kwestii odrębnej.

- 72 W drugiej kolejności ISU wskazuje, że przeredagowanie spornej decyzji w ten sposób jest oparte na wykładni art. 101 ust. 1 TFUE, która jest błędna pod względem prawnym.
- 73 Postanowienie to rozróżnia bowiem ograniczenia konkurencji ze względu na „cel” i „skutek”, przy czym pierwsza z tych dwóch kwalifikacji ma zastosowanie wyłącznie do zachowań, które można uznać za szkodliwe dla konkurencji z uwagi na sam ich charakter. Tymczasem w niniejszej sprawie Sąd nie wyjaśnił, w jaki sposób przyjęcie takiej kwalifikacji uzasadniały różne elementy, do których odniósł się w pkt 87–89, 91–93 i 101–110 zaskarżonego wyroku. Sąd ograniczył się natomiast do zbadania treści zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników, a także ich zakładanych celów, w sposób abstrakcyjny i oderwany od kontekstu, a następnie, po zakończeniu tego badania, doszedł do wniosku o możliwości lub ryzyku wykorzystywania tych zasad do celów antykonkurencyjnych ze względu na uprawnienia dyskrecjonalne, jakie przyznają one ISU.
- 74 Ponadto orzecznictwo, na którym Sąd oparł się w ramach wspomnianej analizy (wyroki: z dnia 1 lipca 2008 r., MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376; z dnia 28 lutego 2013 r., Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas, C-1/12, EU:C:2013:127), ma znaczenie wyłącznie w przypadku ograniczeń konkurencji ze względu na „skutek”, a zatem nie można go stosować w drodze analogii przy orzekaniu w przedmiocie ewentualnego istnienia ograniczeń konkurencji ze względu na „cel”, jak Sąd to uczynił w pkt 72 i 88 zaskarżonego wyroku.
- 75 Komisja, popierana przez M.J.H. Tuiterta i N. Kerstholtta oraz przez EU Athletes, kwestionuje wszystkie te argumenty.

c) W przedmiocie części trzeciej

- 76 W części trzeciej zarzutu pierwszego ISU zarzuca Sądowi, że naruszył prawo przez to, iż potwierdził oceny, które skłoniły Komisję do zakwalifikowania zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników jako ograniczenia konkurencji ze względu na cel.
- 77 W tym względzie podnosi ono w pierwszej kolejności, że Sąd błędnie przyjął, iż za taką kwalifikacją może przemawiać treść tych zasad.
- 78 Wbrew bowiem temu, co Komisja uznała w motywach 162 i 163 spornej decyzji, a także wbrew temu, co Sąd stwierdził w pkt 91 i 95 zaskarżonego wyroku, okoliczność, że zasady te przewidują możliwość stosowania przez ISU szeregu surowych sankcji wobec sportowców uczestniczących w międzynarodowych zawodach łyżwiarstwa szybkiego, na które nie wydało ono zezwolenia, jest sama w sobie niewystarczająca do wykazania istnienia ograniczenia konkurencji ze względu na cel. Konieczne jest jeszcze, aby badanie ich skutków pozwalało na ustalenie, że zostały one zastosowane wobec sportowców uczestniczących w zawodach, na które zezwolenia odmówiono z powodu z niezgodnego z prawem.
- 79 Następnie wbrew temu, co wynika w szczególności z motywu 163 spornej decyzji, i wbrew temu, co Sąd przyjął w pkt 85–89 zaskarżonego wyroku, okoliczność, iż zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników nie odnoszą się do konkretnych celów i nie zawierają jasno określonych kryteriów, wobec czego ISU ma uprawnienia dyskrecjonalne lub przynajmniej dysponuje zbyt szerokim zakresem uznania przy ich stosowaniu, również sama w sobie nie pozwala na stwierdzenie istnienia ograniczenia konkurencji ze względu na cel. Również w tym przypadku konieczne jest dokonanie oceny jego konkretnych skutków.

- 80 Ponadto wbrew temu, co Komisja opisała w szczególności w motywach 164 i 165 spornej decyzji, okoliczność, że zasady te w wersji przyjętej w 2014 r. odnosiły się do ochrony interesów gospodarczych ISU, nie pozwala sama w sobie na stwierdzenie istnienia ograniczenia konkurencji, co zresztą Sąd przyznał w pkt 98 i 109 zaskarżonego wyroku.
- 81 Wreszcie wbrew temu, co Komisja uznała w motywie 166 spornej decyzji, a także wbrew temu, co Sąd przyznał w pkt 97 zaskarżonego wyroku, bez znaczenia jest okoliczność, że wspomniane zasady mogą być stosowane do sportowców uczestniczących w niezależnych zawodach międzynarodowych, na które ISU nie udzieliło zgody, niezależnie od jakiegokolwiek konfliktu terminów między tymi zawodami a zawodami zorganizowanymi przez ISU lub odbywanymi za jego zezwoleniem, ponieważ to nie istnienie takiego konfliktu terminów, lecz promocja zakładów skłoniła owo stowarzyszenie do oddalenia projektu niezależnych zawodów międzynarodowych w jego pierwotnej wersji, do którego odnosi się sporna decyzja.
- 82 W drugiej kolejności ISU utrzymuje, że w toku analizy celów realizowanych przez zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników Sąd popełnił błąd trojakiego rodzaju.
- 83 Przede wszystkim Sąd przyznał w pkt 109 zaskarżonego wyroku, że ISU miało prawo dążyć do ochrony swoich interesów gospodarczych, wbrew temu, co Komisja przyjęła w motywie 169 spornej decyzji, lecz nie wyciągnął z tego wniosku, iż instytucja ta nie mogła wywodzić istnienia antykonkurencyjnego celu z tego tylko faktu.
- 84 Następnie Sąd starał się zaradzić temu błędowi i związanej z nim niemożności oparcia argumentacji na celach realizowanych przez zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników, aby uzasadnić zakwalifikowanie celu jako antykonkurencyjnego, wywodząc w pkt 111 zaskarżonego wyroku istnienie takiego celu z innych dowodów dotyczących rzekomo niejasnego, arbitralnego i nieproporcjonalnego charakteru tych zasad. W ten sposób Sąd zastąpił swoją ocenę ocenę Komisji, która w spornej decyzji oparła się na tych elementach w celach innych (motywy 255–258) niż wykazanie ograniczenia konkurencji ze względu na cel (motywy 162–187).
- 85 Wreszcie z orzecznictwa wynika, że wspomniane elementy są istotne wyłącznie dla zrozumienia skutków zachowania mogącego ograniczać konkurencję (wyrok z dnia 28 lutego 2013 r., *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127, pkt 69).
- 86 W trzeciej kolejności ISU twierdzi, że Sąd naruszył prawo, gdy dokonał kontroli przeprowadzonej przez Komisję oceny kontekstu gospodarczego i prawnego, w jaki wpisują się zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników. Po pierwsze, niesłusznie oddalił on w pkt 115–117 zaskarżonego wyroku argumenty ISU dotyczące udzielenia zezwoleń na liczne organizowane przez podmioty trzecie zawody międzynarodowe w dziedzinie łyżwiarstwa figurowego, tłumacząc to faktem, że nie należą one do rynku właściwego w niniejszej sprawie. Z orzecznictwa wynika bowiem, że w ramach badania tego kontekstu można uwzględnić okoliczności dotyczące rynku innego niż rynek właściwy (wyrok z dnia 11 września 2014 r., *CB/Komisja*, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, pkt 78, 79). Po drugie, Sąd niesłusznie odrzucił w pkt 119 zaskarżonego wyroku liczne potwierdzone przykłady udzielenia zezwoleń na zawody organizowane przez podmioty trzecie ze względu na to, że jego zdaniem Komisja słusznie przyjęła, iż istnieje możliwość lub ryzyko arbitralnego stosowania zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników.

- 87 Komisja, popierana przez M.J.H. Tuiterta i N. Kerstholtta oraz przez EU Athletes, kwestionuje wszystkie te argumenty.

2. Ocena Trybunału

- 88 W trzech częściach pierwszego zarzutu odwołania ISU kwestionuje pod wieloma względami sposób, w jaki Sąd dokonał kontroli zgodności z prawem spornej decyzji, oraz rezultat, do jakiego doszedł w wyniku tej kontroli. Wnosząca odwołanie podnosi w istocie, że ze względu z jednej strony na znaczenie i zakres art. 101 TFUE, a z drugiej strony na sposób, w jaki Komisja zastosowała to postanowienie w spornej decyzji, zaskarżony wyrok należy uchylić z powodu naruszeń prawa polegających na tym, że, po pierwsze, Sąd zastąpił swoją oceną ocenę Komisji, gdy przyjął istnienie naruszenia innego niż to, które zostało określone przez tę instytucję (część druga), po drugie, Sąd błędnie stwierdził, iż można uznać, że „celem” tego naruszenia jest ograniczenie konkurencji (części druga i trzecia), a po trzecie, Sąd nie dopełnił ciążących na nim obowiązków, oddalając niektóre z argumentów i dowodów, które mu przedstawiono w celu zakwestionowania tej kwalifikacji (części pierwsza i trzecia).
- 89 Ze względu na sposób, w jaki zarzut ten jest skonstruowany, należy zbadać jego poszczególne części łącznie, po przypomnieniu znaczenia i zakresu postanowień art. 101 TFUE, w świetle których należy oceniać ich ewentualną zasadność.
- 90 W tym względzie należy przypomnieć na wstępie, że nie zakwestionowano ani ustaleń Komisji i Sądu, zgodnie z którymi ISU należy zakwalifikować w świetle art. 101 TFUE jako „związek przedsiębiorstw” prowadzący ponadto działalność gospodarczą polegającą na organizowaniu i komercyjnym wykorzystaniu międzynarodowych zawodów łyżwiarstwa szybkiego, ani ustaleń, zgodnie z którymi zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników stanowią „decyzję związku przedsiębiorstw” w rozumieniu tego artykułu. Nie są również kwestionowane ustalenia, zgodnie z którymi rzeczona decyzja związku przedsiębiorstw może „mieć wpływ na handel między państwami członkowskimi” w rozumieniu art. 101 ust. 1 TFUE. Wreszcie nie zakwestionowano też, choćby posiłkowo, stwierdzeń, zgodnie z którymi decyzja ta nie spełnia różnych przesłanek wymaganych do skorzystania z wyłączenia na podstawie art. 101 ust. 3 TFUE.

a) W przedmiocie możliwości stosowania art. 101 TFUE do sportu jako działalności gospodarczej

- 91 W zakresie, w jakim uprawianie sportu stanowi działalność gospodarczą, wchodzi ono w zakres przepisów prawa Unii, które mają zastosowanie w przypadku takiej działalności (zob. podobnie wyroki: z dnia 12 grudnia 1974 r., Walrave i Koch, 36/74, EU:C:1974:140, pkt 4; a także z dnia 16 marca 2010 r., Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, pkt 27).
- 92 Za niezwiązane w jakikolwiek sposób z działalnością gospodarczą można uważać jedynie pewne przepisy szczególne, które z jednej strony zostały przyjęte wyłącznie ze względów o charakterze niegospodarczym, a z drugiej strony dotyczą kwestii związanych jedynie ze sportem jako takim. Jest tak w szczególności w przypadku przepisów dotyczących wykluczenia zawodników zagranicznych ze składu drużyn uczestniczących w zawodach między drużynami reprezentującymi poszczególne kraje lub ustalania kryteriów klasyfikacji stosowanych przy wyborze sportowców biorących udział w zawodach indywidualnie (zob. podobnie wyroki: z dnia

12 grudnia 1974 r., Walrave i Koch, 36/74, EU:C:1974:140, pkt 8; z dnia 15 grudnia 1995 r., Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, pkt 76, 127; a także z dnia 11 kwietnia 2000 r., Deliège, C-51/96 i C-191/97, EU:C:2000:199, pkt 43, 44, 63, 64, 69).

- 93 Z wyjątkiem tych szczególnych przepisów stanowiących przepisy i, szerzej rzecz ujmując, zachowanie związków, które je przyjęły, podlegają postanowieniom traktatu FUE dotyczącym prawa konkurencji, jeżeli spełnione są przesłanki stosowania owych postanowień (zob. podobnie wyrok z dnia 18 lipca 2006 r., Meca-Medina i Majcen/Komisja, C-519/04 P, EU:C:2006:492, pkt 30–33), co oznacza, że związki te można uznać za „przedsiębiorstwa” w rozumieniu art. 101 i 102 TFUE, a rozpatrywane zasady za „decyzje związków przedsiębiorstw” w rozumieniu art. 101 TFUE.
- 94 Może tak być w szczególności w przypadku zasad dotyczących wykonywania przez stowarzyszenie sportowe uprawnień w zakresie uprzednich zezwoleń na zawody sportowe, których organizacja i komercyjne wykorzystanie stanowią dla przedsiębiorstw, które tym się zajmują lub zamierzają tym się zajmować, działalność gospodarczą (zob. podobnie wyrok z dnia 1 lipca 2008 r., MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376, pkt 28). Może tak być również w przypadku zasad mających na celu uregulowanie uczestnictwa sportowców w takich zawodach, które stanowi działalność gospodarczą, jeśli uprawiają oni dany sport w ramach działalności zawodowej lub półzawodowej.
- 95 Niezależnie od tego działalność sportowa odznacza się bezsprzecznie cechami szczególnymi, które choć dotyczą w szczególności sportu amatorskiego, można odnaleźć również w uprawianiu sportu jako działalności gospodarczej (zob. podobnie wyrok z dnia 13 kwietnia 2000 r., Lehtonen i Castors Braine, C-176/96, EU:C:2000:201, pkt 33).
- 96 Tymczasem przy stosowaniu art. 101 TFUE, a w szczególności przy badaniu kwestii, czy dane zachowanie należy uznać za mające „cel”, a jeśli nie, to „skutek” w postaci zapobieżenia, ograniczenia lub zakłócenia konkurencji, z uwzględnieniem kontekstu gospodarczego i prawnego, w jaki wpisuje się to zachowanie, a także „faktycznych warunków” lub „rzeczywistego kontekstu”, które charakteryzują strukturę i funkcjonowanie jednego lub więcej odnośnych sektorów lub rynków, można ewentualnie wziąć pod uwagę, oprócz innych elementów, szczególne cechy charakteryzujące sektor gospodarczy, o ile są one istotne (zob. podobnie wyrok z dnia 15 grudnia 1994 r., DLG, C-250/92, EU:C:1994:413, pkt 31). Taka analiza może wymagać uwzględnienia na przykład charakteru, organizacji lub funkcjonowania danego sportu, a ściślej rzecz biorąc, stopnia profesjonalizacji tego sportu, sposobu jego uprawiania, interakcji różnych uczestniczących w nim podmiotów, a także roli odgrywanej przez odpowiedzialne za ten sport na wszystkich szczeblach struktury lub organy, z którymi współpracę Unia wspiera zgodnie z art. 165 ust. 3 TFUE.

b) W przedmiocie art. 101 ust. 1 TFUE

- 97 Artykuł 101 ust. 1 TFUE uznaje za niezgodne z rynkiem wewnętrznym i zakazuje wszelkie porozumienia między przedsiębiorstwami, wszelkie decyzje związków przedsiębiorstw i wszelkie praktyki uzgodnione, które mogą wpływać na handel między państwami członkowskimi i których celem lub skutkiem jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji wewnątrz rynku wewnętrznego.

1) W przedmiocie ustalenia istnienia zachowania, którego „celem” lub „skutkiem” jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji w rozumieniu art. 101 ust. 1 TFUE

- 98 Aby w danym przypadku można było uznać, że porozumienie, decyzja związku przedsiębiorstw lub uzgodniona praktyka są objęte zakazem przewidzianym w art. 101 ust. 1 TFUE, zgodnie z brzmieniem tego postanowienia konieczne jest wykazanie, że zachowanie to ma na celu zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji lub że ma ono taki skutek (zob. podobnie wyroki: z dnia 30 czerwca 1966 r., LTM, 56/65, EU:C:1966:38, s. 359; z dnia 29 czerwca 2023 r., Super Bock Bebidas, C-211/22, EU:C:2023:529, pkt 31).
- 99 W tym celu należy w pierwszym rzędzie zbadać cel rozpatrywanego zachowania. W przypadku gdy po przeprowadzeniu takiego badania okazuje się, że zachowanie to ma antykonkurencyjny cel, badanie jego wpływu na konkurencję nie jest konieczne. Zatem jedynie w przypadku, gdy nie można uznać, że zachowanie to ma antykonkurencyjny cel, konieczne jest w drugim rzędzie przeprowadzenie badania antykonkurencyjnego skutku (zob. podobnie wyroki: z dnia 30 czerwca 1966 r., LTM, 56/65, EU:C:1966:38, s. 359; a także z dnia 26 listopada 2015 r., Maxima Latvija, C-345/14, EU:C:2015:784, pkt 16, 17).
- 100 Analiza, jaką należy przeprowadzić, różni się w zależności od tego, czy w przypadku danego zachowania zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji jest jego „celem”, czy „skutkiem”, ponieważ każde z tych dwóch pojęć podlega odrębnym reżimom prawnym i dowodowym [zob. podobnie wyrok z dnia 30 stycznia 2020 r., Generics (UK) i in., C-307/18, EU:C:2020:52, pkt 63].

i) W przedmiocie ustalenia istnienia zachowania, którego „celem” jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji

- 101 Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa Trybunału, streszczonego w szczególności w wyrokach z dnia 23 stycznia 2018 r., F. Hoffmann-La Roche i in. (C-179/16, EU:C:2018:25, pkt 78) i z dnia 30 stycznia 2020 r., Generics (UK) i in. (C-307/18, EU:C:2020:52, pkt 67), chociaż pojęcie antykonkurencyjnego „celu” nie stanowi wyjątku od pojęcia antykonkurencyjnego „skutku”, jak wynika z pkt 98 i 99 niniejszego wyroku, to jednak należy je interpretować w sposób ścisły.
- 102 Pojęcie to należy zatem rozumieć w ten sposób, że odnosi się ono wyłącznie do pewnych rodzajów współpracy między przedsiębiorstwami, które są szkodliwe dla konkurencji w stopniu wystarczającym do tego, aby można było uznać, że nie ma konieczności badania ich skutków. Pewne rodzaje współpracy między przedsiębiorstwami można bowiem uznać za szkodliwe dla prawidłowego funkcjonowania normalnej konkurencji z uwagi na sam ich charakter [zob. podobnie wyroki: z dnia 30 czerwca 1966 r., LTM, 56/65, EU:C:1966:38, s. 359; z dnia 23 stycznia 2018 r., F. Hoffmann-La Roche i in., C-179/16, EU:C:2018:25, pkt 78; a także z dnia 30 stycznia 2020 r., Generics (UK) i in., C-307/18, EU:C:2020:52, pkt 67].
- 103 Do rodzajów zachowań, które należy zaliczyć do tej kategorii, należą przede wszystkim niektóre zachowania o znamionach zmowy szczególnie szkodliwe dla konkurencji, takie jak kartele horyzontalne prowadzące do ustalania cen, ograniczenia zdolności produkcyjnych lub podziału klientów. Te rodzaje zachowań mogą bowiem prowadzić do wzrostu cen lub zmniejszenia produkcji, a w rezultacie obniżenia podaży, pociągając za sobą niewłaściwe wykorzystanie zasobów, ze szkodą dla przedsiębiorstw będących ich użytkownikami i konsumentów (zob. podobnie wyroki: z dnia 20 listopada 2008 r., Beef Industry Development Society i Barry

Brothers, C-209/07, EU:C:2008:643, pkt 17, 33; z dnia 11 września 2014 r., CB/Komisja, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, pkt 51; a także z dnia 16 lipca 2015 r., ING Pensii, C-172/14, EU:C:2015:484, pkt 32).

- 104 W niektórych przypadkach można uznać, że antykonkurencyjny cel mają również inne rodzaje zachowań, które niekoniecznie są tak szkodliwe dla konkurencji. Dotyczy to w szczególności pewnych rodzajów porozumień horyzontalnych innych niż kartele, na przykład tych, które prowadzą do wykluczenia z rynku przedsiębiorstw konkurencyjnych [zob. podobnie wyroki: z dnia 30 stycznia 2020 r., Generics (UK) i in., C-307/18, EU:C:2020:52, pkt 76, 77, 83–87, 101; a także z dnia 25 marca 2021 r., Lundbeck/Komisja, C-591/16 P, EU:C:2021:243, pkt 113, 114], czy też niektórych rodzajów decyzji związków przedsiębiorstw, których celem jest koordynacja zachowania ich członków, zwłaszcza pod kątem cen (zob. podobnie wyrok z dnia 27 stycznia 1987 r., Verband der Sachversicherer/Komisja, 45/85, EU:C:1987:34, pkt 41).
- 105 Aby określić, czy w danym przypadku porozumienie, decyzja związku przedsiębiorstw lub uzgodniona praktyka wykazuje ze względu na sam swój charakter stopień szkodliwości dla konkurencji wystarczający do tego, aby można było uznać, iż ma na celu zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji, konieczne jest zbadanie, po pierwsze, treści porozumienia, decyzji lub praktyki, po drugie, kontekstu gospodarczego i prawnego, w jaki się one wpisują, a po trzecie, celów, do których osiągnięcia zmierzają (zob. podobnie wyroki: z dnia 11 września 2014 r., CB/Komisja, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, pkt 53; a także z dnia 23 stycznia 2018 r., F. Hoffmann-La Roche i in., C-179/16, EU:C:2018:25, pkt 79).
- 106 W tym względzie przede wszystkim trzeba wskazać, że jeśli chodzi o kontekst gospodarczy i prawny, w jaki wpisuje się rozpatrywane zachowanie, należy wziąć pod uwagę charakter odnośnych towarów lub usług, jak również rzeczywiste warunki, które charakteryzują strukturę i funkcjonowanie danego sektora lub rynku lub danych sektorów lub rynków (wyroki: z dnia 11 września 2014 r., CB/Komisja, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, pkt 53; a także z dnia 23 stycznia 2018 r., F. Hoffmann-La Roche i in., C-179/16, EU:C:2018:25, pkt 80). Nie jest natomiast w żaden sposób konieczne badanie ani tym bardziej wykazanie skutków tego zachowania dla konkurencji, niezależnie od tego, czy są one rzeczywiste, czy potencjalne, lub też negatywne, czy pozytywne, jak wynika z orzecznictwa przytoczonego w pkt 98 i 99 niniejszego wyroku.
- 107 Następnie, jeśli chodzi o cele realizowane przez dane zachowanie, należy określić obiektywne cele w zakresie konkurencji, do których osiągnięcia zachowanie to zmierza. Natomiast okoliczność, że zaangażowane przedsiębiorstwa działały bez subiektywnego zamiaru zapobieżenia, ograniczenia lub zakłócenia konkurencji, a także okoliczność, że realizowały one pewne uzasadnione cele, nie są decydujące dla zastosowania art. 101 ust. 1 TFUE (zob. podobnie wyroki: z dnia 6 kwietnia 2006 r., General Motors/Komisja, C-551/03 P, EU:C:2006:229, pkt 64, 77 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 20 listopada 2008 r., Beef Industry Development Society i Barry Brothers, C-209/07, EU:C:2008:643, pkt 21).
- 108 Wreszcie uwzględnienie wszystkich elementów, o których mowa w trzech poprzednich punktach niniejszego wyroku, powinno pokazać w każdym razie dokładne powody, dla których rozpatrywane zachowanie wykazuje wystarczający stopień szkodliwości dla konkurencji, uzasadniający wniosek, że jego celem jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji (zob. podobnie wyrok z dnia 11 września 2014 r., CB/Komisja, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, pkt 69).

ii) W przedmiocie ustalenia istnienia zachowania, którego „skutkiem” jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji

109 Pojęcie zachowania mającego antykonkurencyjny „skutek” obejmuje każde zachowanie, którego nie można uznać za mające antykonkurencyjny „cel”, pod warunkiem wykazania, że rzeczywistym lub potencjalnym skutkiem tego zachowania jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji, i to w odczuwalny sposób [zob. podobnie wyroki: z dnia 28 maja 1998 r., Deere/Komisja, C-7/95 P, EU:C:1998:256, pkt 77; a także z dnia 30 stycznia 2020 r., Generics (UK) i in., C-307/18, EU:C:2020:52, pkt 117].

110 W tym celu konieczne jest zbadanie, jak rzeczywiście wyglądałaby konkurencja, gdyby dane porozumienie, decyzja związku przedsiębiorstw lub uzgodniona praktyka nie istniały [wyroki: z dnia 30 czerwca 1966 r., LTM, 56/65, EU:C:1966:38, s. 360; a także z dnia 30 stycznia 2020 r., Generics (UK) i in., C-307/18, EU:C:2020:52, pkt 118], poprzez określenie rynku lub rynków, na których zachowanie to może wywoływać skutki, a następnie określenie tych skutków, niezależnie od tego, czy są one rzeczywiste, czy potencjalne. Badanie to wymaga samo w sobie uwzględnienia wszystkich istotnych okoliczności.

2) W przedmiocie możliwości uznania pewnych szczególnych zachowań za nieobjęte art. 101 ust. 1 TFUE

111 Z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika, że nie każde porozumienie między przedsiębiorstwami i nie każda decyzja związku przedsiębiorstw, które ograniczają swobodę działania przedsiębiorstw będących stronami tego porozumienia lub podlegających tej decyzji, są bezwzględnie objęte zakazem ustanowionym w art. 101 ust. 1 TFUE. Badanie kontekstu gospodarczego i prawnego, w jaki wpisują się niektóre z tych porozumień i niektóre z tych decyzji, może bowiem prowadzić do stwierdzenia, po pierwsze, że są one usprawiedliwione realizacją jednego lub większej liczby uzasadnionych celów leżących w interesie ogólnym, które same w sobie są pozbawione antykonkurencyjnego charakteru, po drugie, że konkretne środki, które wykorzystano do realizacji tych celów, są rzeczywiście do tego konieczne, a po trzecie, że nawet jeśli okaże się, iż nieodłącznym skutkiem tych środków jest ograniczenie lub zakłócenie konkurencji, przynajmniej potencjalnie, ów nieodłączny skutek nie wykracza poza to, co jest konieczne, a w szczególności nie dochodzi do wyeliminowania wszelkiej konkurencji. Orzecznictwo to może znaleźć zastosowanie w szczególności w przypadku porozumień lub decyzji w postaci zasad przyjętych przez stowarzyszenie takie jak stowarzyszenie zawodowe lub stowarzyszenie sportowe w celu realizacji określonych celów etycznych lub deontologicznych, a ujmując rzecz szerzej, w celu określenia ram wykonywania działalności zawodowej, jeżeli dane stowarzyszenie wykaże spełnienie przypominanych powyżej przesłanek (zob. podobnie wyroki: z dnia 19 lutego 2002 r., Wouters i in., C-309/99, EU:C:2002:98, pkt 97; z dnia 18 lipca 2006 r., Meca-Medina i Majcen/Komisja, C-519/04 P, EU:C:2006:492, pkt 42–48; a także z dnia 28 lutego 2013 r., Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas, C-1/12, EU:C:2013:127, pkt 93, 96, 97).

112 W szczególności w dziedzinie sportu Trybunał stwierdził w świetle dostępnych mu informacji, że przepisy antydopingowe przyjęte przez MKOl nie są objęte zakazem ustanowionym w art. 101 ust. 1 TFUE, mimo że ograniczają swobodę działania sportowców, a ich nieodłącznym skutkiem jest ograniczenie potencjalnej konkurencji między nimi poprzez określenie programu, powyżej którego obecność nandrolonu stanowi doping, w celu utrzymania właściwego, uczciwego, i obiektywnego przebiegu zawodów sportowych, zapewnienia równych szans sportowcom,

ochrony ich zdrowia, a także poszanowania wartości etycznych leżących u podstaw sportu, wśród których znajduje się rywalizacja oparta na osiągnięciach (zob. podobnie wyrok z dnia 18 lipca 2006 r., Meca-Medina i Majcen/Komisja, C-519/04 P, EU:C:2006:492, pkt 43–55).

- 113 Natomiast orzecznictwo przytoczone w pkt 111 niniejszego wyroku nie może znaleźć zastosowania w przypadku zachowań, które nie dość, że przynoszą nieodłączny „skutek” w postaci ograniczenia konkurencji, przynajmniej potencjalnie, poprzez zmniejszenie swobody działania niektórych przedsiębiorstw, to jeszcze wykazują w odniesieniu do tej konkurencji stopień szkodliwości uzasadniający stwierdzenie, że zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji jest nawet ich „celem”. A zatem tylko wtedy, gdy po zbadaniu rozpatrywanego w danej sprawie zachowania okaże się, że zachowanie to nie ma na celu zapobieżenia, ograniczenia lub zakłócenia konkurencji, należy ustalić następnie, czy rzezone zachowanie może być objęte tym orzecznictwem (zob. podobnie wyroki: z dnia 28 lutego 2013 r., *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127, pkt 69; z dnia 4 września 2014 r., *API i in.*, od C-184/13 do C-187/13, C-194/13, C-195/13 i C-208/13, EU:C:2014:2147, pkt 49; a także z dnia 23 listopada 2017 r., *CHEZ Elektro Bulgaria i FrontEx International*, C-427/16 i C-428/16, EU:C:2017:890, pkt 51, 53, 56, 57).
- 114 Jeśli chodzi o zachowania mające na celu zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji, zachowania takie mogą skorzystać z wyłączenia spod zakazu przewidzianego w art. 101 ust. 1 TFUE jedynie na podstawie art. 101 ust. 3 TFUE i pod warunkiem, że wszystkie przesłanki przewidziane w tym postanowieniu są spełnione (zob. podobnie wyrok z dnia 20 listopada 2008 r., *Beef Industry Development Society i Barry Brothers*, C-209/07, EU:C:2008:643, pkt 21).
- 115 Różne argumenty przedstawione przez ISU należy ocenić właśnie w świetle powyższych rozważań.

c) W przedmiocie naruszenia stwierdzonego w niniejszej sprawie

- 116 W odniesieniu do argumentów ISU, zgodnie z którymi Sąd zastąpił ocenę Komisji swoją oceną, ponieważ stwierdził istnienie naruszenia innego niż to, które stwierdziła ta instytucja, należy zauważyć w pierwszej kolejności, że w pkt 57 i 126 zaskarżonego wyroku Sąd wskazał w istocie, iż Komisja stwierdziła istnienie naruszenia polegającego na przyjęciu i stosowaniu przez ISU na światowym rynku organizacji i komercyjnego wykorzystania międzynarodowych zawodów łyżwiarstwa szybkiego, a także eksploatacji różnych praw związanych z tymi zawodami, zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników w wersjach przyjętych w latach 2014 i 2016, jak zresztą przypomina ISU w swoim odwołaniu. Sąd wskazał również w pierwszym z tych dwóch punktów, że Komisja zakwalifikowała to zachowanie jako naruszenie art. 101 ust. 1 TFUE ze względu na to, że ograniczenie konkurencji było, po pierwsze, jego „celem”, a po drugie, „skutkiem”.
- 117 W drugiej kolejności – Sąd przeprowadził w pkt 77–120 zaskarżonego wyroku kontrolę ocen, które skłoniły Komisję do zakwalifikowania faktu przyjęcia i stosowania zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników jako zachowania, którego „celem” jest ograniczenie konkurencji, i zbadał, po pierwsze, oceny dotyczące treści tych zasad, po drugie, oceny dotyczące celów realizowanych te zasady, a po trzecie, oceny odnoszące się do kontekstu, w jaki te zasady się wpisują, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału, do którego zresztą odniesiono się w pkt 66 i 67 zaskarżonego wyroku. Po przeprowadzeniu kontroli Sąd uznał w pkt 121–123 zaskarżonego wyroku, że Komisja nie dopuściła się żadnego z naruszeń prawa i oczywistych błędów w ocenie, które zarzucało jej ISU, w związku z czym kwalifikacja

zachowania jako takiego, którego „celem” jest ograniczenie konkurencji, nie wydaje się bezzasadna, wobec czego nie ma potrzeby wypowiedzania się w przedmiocie argumentów ISU dotyczących alternatywnej i pomocniczej kwalifikacji jako zachowania, którego „skutkiem” jest ograniczenie tej konkurencji.

- 118 W trzeciej i ostatniej kolejności z akt sprawy przedłożonych Trybunałowi wynika, że określenie zachowania rozpatrywanego w niniejszej sprawie i jego kwalifikacja w zaskarżonym wyroku odpowiadają pod każdym względem treści spornej decyzji. Artykuł 1 tej decyzji, zgodnie z którym ISU, przyjmując i stosując zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników, naruszyło art. 101 ust. 1 TFUE, należy bowiem interpretować w świetle motywów 161–188 tej decyzji, w których Komisja uznała, że owe zasady ze względu na ich treść, cele, do których osiągnięcia zmierzają, oraz kontekst gospodarczy i prawny, w jaki się wpisują, należy rozumieć w ten sposób, iż ich „celem” jest ograniczenie konkurencji, przy czym następnie w motywach 194–209 rzeczony decyzji dodała ona w sposób odrębny i niezależny, że ograniczenie konkurencji jest również „skutkiem” rzeczonych zasad.
- 119 W szczególności, jak wynika z owego szeregu ustaleń, Komisja nie przyjęła kwalifikacji prawnej „łączącej” alternatywne pojęcia antykonkurencyjnego „celu” i „skutku”, jak twierdzi ISU. Przyjęła ona natomiast równoległe dwie odrębne i niezależne od siebie kwalifikacje prawne, z których każda – przy założeniu, że jest prawidłowa – wystarczy, by uzasadnić sentencję spornej decyzji.
- 120 W tych okolicznościach, wbrew temu, co twierdzi ISU, Sąd nie wypowiedział się w przedmiocie naruszenia innego niż to, które ustaliła Komisja. Przeciwnie, Sąd stwierdził jedynie, że pierwsza z dwóch kwalifikacji prawnych przyjętych przez tę instytucję nie była obarczona żadnym z błędów zarzucanych jej przez ISU.
- 121 Ponadto o ile prawdą jest, że sekcje zaskarżonego wyroku poświęcone kontroli zasadności tej kwalifikacji w świetle treści (pkt 81–98), celów (pkt 99–114) oraz kontekstu gospodarczego i prawnego (pkt 115–120) zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników nie zawierają w żadnym miejscu badania sposobu, w jaki ISU zastosowało te zasady, o tyle należy stwierdzić, że takie podejście jest identyczne z podejściem przyjętym przez Komisję w spornej decyzji. Jej sekcje, w których bada się treść (motywy 162–167 i 180–187), cele (motywy 168–171) oraz kontekst gospodarczy i prawny (motywy 172 i 173) tych zasad również nie poruszają bowiem takiej problematyki, która podlega badaniu wyłącznie w ramach innych sekcji, takich jak sekcja dotycząca „zamiaru” ISU (motywy 174–179) lub sekcja poświęcona „skutkowi” tych zasad dla konkurencji (motywy 199–205).
- 122 W konsekwencji należy oddalić jako bezzasadne argumenty ISU, zgodnie z którymi Sąd przyjął istnienie naruszenia innego niż to, które Komisja stwierdziła w spornej decyzji, i w ten sposób zastąpił ocenę tej instytucji swoją własną oceną.

d) W przedmiocie istnienia w niniejszej sprawie zachowania, którego „celem” jest ograniczenie konkurencji

- 123 Argumenty ISU, zgodnie z którymi Sąd dokonał błędnej wykładni art. 101 ust. 1 TFUE i na podstawie tej wykładni doszedł do błędnego wniosku, że Komisja słusznie uznała zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników za zachowanie, którego „celem” jest ograniczenie konkurencji, są zasadniczo trojaki.

124 ISU zarzuca Sądowi w istocie, po pierwsze, że dokonał błędnej wykładni pojęcia antykonkurencyjnego „celu”, gdy uznał, podobnie jak uczyniła to Komisja, iż ze względu na rodzaj zachowania, którego dotyczy niniejsza sprawa, badanie jego treści, realizowanych przez nie celów oraz jego kontekstu gospodarczego i prawnego należy przeprowadzić w świetle wyroków z dnia 1 lipca 2008 r., MOTOE (C-49/07, EU:C:2008:376) i z dnia 28 lutego 2013 r., Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas (C-1/12, EU:C:2013:127). Po drugie, Sąd błędnie orzekł, że zachowanie to należy zakwalifikować jako naruszenie art. 101 ust. 1 TFUE ze względu na to, iż jego „celem” było ograniczenie konkurencji, jak wynika z dokonanej przez Komisję oceny treści, celów oraz kontekstu gospodarczego i prawnego zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników. Jednocześnie Sąd nie wypowiedział się w przedmiocie innych istotnych elementów, takich jak zamiar przypisany ISU przez Komisję oraz skutki tych zasad dla rynku właściwego, a także związanego z nim rynku łyżwiarstwa figurowego. Po trzecie, dokonując łącznej analizy zarzutów nieważności drugiego i czwartego, które dotyczyły, odpowiednio, pojęcia antykonkurencyjnego „celu” w rozumieniu art. 101 ust. 1 TFUE oraz orzecznictwa Trybunału, zgodnie z którym pewne zachowania można uznać za nieobjęte zakresem stosowania tego postanowienia (wyrok z dnia 19 lutego 2002 r., Wouters i in., C-309/99, EU:C:2002:98), Sąd dopuścił się dodatkowych naruszeń prawa polegających w istocie na „połączeniu” tych dwóch odrębnych kwestii i na zastąpieniu w ten sposób oceny Komisji oceną własną.

1) W przedmiocie możliwości zastosowania w niniejszej sprawie orzecznictwa wynikającego z wyroków z dnia 1 lipca 2008 r., MOTOE (C-49/07, EU:C:2008:376) i z dnia 28 lutego 2013 r., Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas (C-1/12, EU:C:2013:127)

125 Z orzecznictwa Trybunału wynika, że utrzymanie lub niezakłócony rozwój konkurencji na rynku wewnętrznym można zagwarantować tylko wtedy, gdy zapewniona jest równość szans przedsiębiorstw. Przyznanie zaś przedsiębiorstwu wykonującemu daną działalność gospodarczą uprawnienia do określania de iure czy nawet de facto, jakie inne przedsiębiorstwa mogą też wykonywać tę działalność, jak również do określenia warunków, na jakich działalność ta może być wykonywana, stawia to przedsiębiorstwo w sytuacji konfliktu interesów i zapewnia mu oczywistą przewagę nad konkurentami, pozwalając mu na uniemożliwienie innym podmiotom dostępu do danego rynku lub na faworyzowanie jego własnej działalności (zob. podobnie wyroki: z dnia 13 grudnia 1991 r., GB-Inno-BM, C-18/88, EU:C:1991:474, pkt 25; z dnia 12 lutego 1998 r., Raso i in., C-163/96, EU:C:1998:54, pkt 28, 29; a także z dnia 1 lipca 2008 r., MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376, pkt 38, 49, 51, 52), a w ten sposób na uniemożliwienie rozwoju konkurencji merytorycznej ze szkodą dla konsumentów poprzez ograniczenie na tym rynku produkcji, rozwoju alternatywnych produktów lub usług czy też innowacyjności.

126 W konsekwencji uprawnienie takie może zostać powierzone określonym przedsiębiorstwom jedynie pod warunkiem, że jest ono obwarowane ograniczeniami, obowiązkami i kontrolą, niezależnie od tego, czy źródłem owego uprawnienia są przyznane przez państwo członkowskie prawa wyłączne lub szczególne, które pozwalają przedsiębiorstwu, któremu przyznano owo uprawnienie, zająć pozycję dominującą na danym rynku (zob. podobnie wyrok z dnia 1 lipca 2008 r., MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376, pkt 50, 53), autonomiczne zachowanie przedsiębiorstwa zajmującego pozycję dominującą pozwalającą mu na uniemożliwienie przedsiębiorstwom będącym potencjalnymi konkurentami dostępu do tego rynku lub do rynków powiązanych lub sąsiednich (zob. podobnie wyrok z dnia 13 grudnia 1991 r., GB-Inno-BM, C-18/88, EU:C:1991:474, pkt 17–20, 24), czy też decyzja związku przedsiębiorstw, tym bardziej gdy stowarzyszenie, które wydało tę decyzję, należy jednocześnie uznać za „przedsiębiorstwo” ze

względu na wykonywanie przez nie na rzeczonym rynku działalności gospodarczej (zob. podobnie wyrok z dnia 28 lutego 2013 r., *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127, pkt 39, 44, 45, 59, 91, 92).

- 127 Z tego względu Trybunał orzekł już, że jeśli takie uprawnienie nie jest obwarowane ograniczeniami i obowiązkami oraz nie podlega kontroli, co pozwoliłoby wykluczyć ryzyko nadużywania pozycji dominującej, uprawnienie to – w sytuacji gdy przyznaje się je przedsiębiorstwu zajmującemu pozycję dominującą – narusza poprzez samo swe istnienie art. 102 TFUE, rozpatrywany ewentualnie w związku z art. 106 TFUE (zob. podobnie wyrok z dnia 1 lipca 2008 r., *MOTOE*, C-49/07, EU:C:2008:376, pkt 50, 53).
- 128 Podobnie, ponieważ art. 101 i 102 TFUE – mimo że realizują odrębne cele i mają inny zakres stosowania – mogą znaleźć zastosowanie jednocześnie do tego samego zachowania, jeżeli odpowiednie przesłanki ich stosowania są spełnione [zob. podobnie wyroki: z dnia 11 kwietnia 1989 r., *Saeed Flugreisen i Silver Line Reisebüro*, 66/86, EU:C:1989:140, pkt 32; z dnia 16 marca 2000 r., *Compagnie maritime belge transports i in./Komisja*, C-395/96 P i C-396/96 P, EU:C:2000:132, pkt 33; a także z dnia 30 stycznia 2020 r., *Generics (UK) i in.*, C-307/18, EU:C:2020:52, pkt 146], wobec czego artykuły te należy interpretować w sposób spójny, aczkolwiek z uwzględnieniem właściwej im specyfiki, należy uznać, że „celem” takiego uprawnienia może być zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji w rozumieniu art. 101 ust. 1 TFUE.
- 129 Jeśli jednak tak nie jest, można przynajmniej uznać, że uprawnienie to ma „skutek” w postaci zapobieżenia, ograniczenia lub zakłócenia konkurencji, jak zauważył już Trybunał (zob. podobnie wyrok z dnia 28 lutego 2013 r., *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127, pkt 69).
- 130 Z tych względów Sąd słusznie uznał w istocie w pkt 68–76 zaskarżonego wyroku, podobnie jak uczyniła to Komisja w motywach 172 i 173 spornej decyzji, że ze względu na rodzaj zachowania rozpatrywanego w niniejszej sprawie – mianowicie decyzji związku przedsiębiorstw przyznającej temu związkowi, odpowiedzialnemu za dyscyplinę sportową, uprawnienia regulacyjne, kontrolne i w zakresie nakładania sankcji, pozwalające mu na udzielanie lub uniemożliwianie przedsiębiorstwom będącym potencjalnymi konkurentami dostępu do danego rynku, na którym sam wykonuje działalność gospodarczą – badanie przedmiotu tego zachowania, w szczególności jego treści, realizowanych przez nie celów, a także kontekstu gospodarczego i prawnego, w jaki się wpisuje, należy przeprowadzić w świetle orzecznictwa wypracowanego w wyrokach: z dnia 1 lipca 2008 r., *MOTOE* (C-49/07, EU:C:2008:376); z dnia 28 lutego 2013 r., *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas* (C-1/12, EU:C:2013:127).

2) W przedmiocie kwalifikacji zachowania rozpatrywanego w niniejszej sprawie

- 131 W celu rozstrzygnięcia kwestii tego, czy decyzję związku przedsiębiorstw przyznającą temu związkowi uprawnienie regulacyjne, kontrolne i w zakresie nakładania sankcji, które pozwala mu na udzielanie lub uniemożliwianie przedsiębiorstwom będącym potencjalnymi konkurentami dostępu do danego rynku, na którym wspomniany związek sam wykonuje działalność gospodarczą, należy uznać za mającą na celu – a jeśli nie, to mającą za skutek – zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji, trzeba przede wszystkim ustalić, czy uprawnienie to jest obwarowane przejrzystymi, jasnymi i precyzyjnymi kryteriami materialnymi (zob. podobnie wyrok z dnia 28 lutego 2013 r., *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127,

pkt 84–86, 90, 91, 99), pozwalającymi uniknąć możliwości jego stosowania w sposób arbitralny. Oczywiście kryteria te muszą ponadto zostać ustanowione w dostępnej formie przed rozpoczęciem wykonywania uprawnienia, które mają obwarowywać.

- 132 Wśród nich mogą znajdować się w szczególności kryteria promujące w odpowiedni i skuteczny sposób organizowanie zawodów sportowych opartych na równości szans i rywalizacji opartej na osiągnięciach.
- 133 Jeśli takie kryteria istnieją, powinny one następnie być odpowiednie do tego, aby zapewnić niedyskryminacyjne wykonywanie takich uprawnień (zob. podobnie wyrok z dnia 28 lutego 2013 r., *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127, pkt 99), a w odniesieniu do nakładanych ewentualnie sankcji – zapewnić ich obiektywny i proporcjonalny charakter (zob. podobnie wyrok z dnia 18 lipca 2006 r., *Meca-Medina i Majcen/Komisja*, C-519/04 P, EU:C:2006:492, pkt 48, 55). Aby rzeczony kryteria można było uznać w sposób ogólny za niedyskryminacyjne, nie mogą one uzależniać organizacji i komercyjnego wykorzystania zawodów, których organizatorami są osoby trzecie, jak również uczestnictwa w nich sportowców, od wymogów, które byłyby albo odmienne od wymogów mających zastosowanie do zawodów organizowanych i komercyjnie wykorzystywanych przez podmiot podejmujący decyzje, albo identyczne lub podobne, lecz niemożliwe lub nadmiernie utrudnione do spełnienia w praktyce przez przedsiębiorstwo, które nie ma takiego samego statusu związku lub nie ma takich samych uprawnień jak ów podmiot i które w związku z tym znajduje się w odmiennej od niego sytuacji. Co się tyczy w szczególności kryteriów ustalania nakładanych sankcji, powinny one ponadto gwarantować, że sankcje te będą określane w każdym konkretnym przypadku – przy poszanowaniu zasady proporcjonalności – z uwzględnieniem w szczególności charakteru, czasu trwania i wagi stwierdzonego uchybienia.
- 134 Wreszcie kryteria te powinny podlegać skutecznej kontroli (zob. podobnie wyrok z dnia 28 lutego 2013 r., *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127, pkt 99).
- 135 Ponadto omawiane uprawnienia powinny być obwarowane przejrzystymi i niedyskryminacyjnymi regułami proceduralnymi, takimi jak dotyczące terminów mających zastosowanie do złożenia wniosku o uprzednie zezwolenie i do wydania decyzji w przedmiocie tego wniosku, które nie mogą działać na niekorzyść przedsiębiorstw będących potencjalnymi konkurentami, uniemożliwiając im skuteczny dostęp do rynku (zob. podobnie wyrok z dnia 28 lutego 2013 r., *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127, pkt 86, 92), a w ostatecznym rozrachunku prowadząc do ograniczenia produkcji.
- 136 W świetle orzecznictwa przypomnianego w pięciu poprzednich punktach niniejszego wyroku należy stwierdzić w niniejszej sprawie, po pierwsze, że wbrew temu, co utrzymuje ISU, Sąd nie naruszył prawa przy badaniu celu zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia oraz kwalifikowania zawodników, gdy odniósł się do kwestii, czy zasady te ukształtowano w sposób pozwalający uniknąć sytuacji, w której uprawnienia w zakresie uprzedniego zezwolenia, kontroli i nakładania sankcji, które owe zasady przyznają temu stowarzyszeniu, byłyby wykorzystywane w sposób arbitralny, dyskryminacyjny lub nieproporcjonalny.
- 137 W szczególności Sąd nie naruszył prawa, gdy w ramach konkretnego badania treści tych zasad uznał w pkt 85–89 i 118 zaskarżonego wyroku, że zasady te nie są uzasadnione w sposób możliwy do zweryfikowania żadnym szczególnym celem i że nie ograniczają one marginesu oceny, jakim dysponuje ISU w zakresie udzielenia lub odmowy udzielenia zezwoleń na organizację i realizację projektów zawodów łyżwiarstwa szybkiego, które mogą do niego składać podmioty lub

przedsiębiorstwa trzecie, za pomocą kryteriów udzielania zezwoleń, które byłyby przejrzyste, obiektywne, niedyskryminacyjne, a w konsekwencji możliwe do skontrolowania, w związku z czym należy uznać, że stowarzyszenie to ma uprawnienie dyskrecjonalne.

- 138 Należy dodać, że ocen tych, które – jak wynika z pkt 83 i 84 zaskarżonego wyroku – służyły ustosunkowaniu się do argumentów przedstawionych przez ISU w celu zakwestionowania niektórych ocen dokonanych przez Komisję w spornej decyzji, nie można uznać co do istoty za nowe w stosunku do tej decyzji. W motywie 173 owej decyzji Komisja odniosła się bowiem w sposób ogólny do konieczności obwarowania uprawnień dyskrecjonalnych takich jak te, którymi dysponuje ISU, obowiązkami, ograniczeniami i kontrolą, a następnie w motywach 163 i 185 rzeczonej decyzji wskazała w sposób bardziej szczegółowy, że obwarowanie takie nie miało miejsca w niniejszej sprawie z powodu braku związku między tymi uprawnieniami a konkretnymi i możliwymi do sprawdzenia celami.
- 139 Podobnie Sąd nie naruszył prawa, gdy uznał w istocie w pkt 91–95 i 97 zaskarżonego wyroku, że sankcje, które ISU może nałożyć na sportowców uczestniczących w zawodach łyżwiarstwa szybkiego odbywanych bez jego uprzedniego zezwolenia, nie były obwarowane kryteriami właściwymi do zapewnienia ich obiektywnego i proporcjonalnego charakteru, a przy tym stanowiły istotny czynnik przy ustaleniu, czy zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników miały na celu ograniczenie konkurencji na rynku właściwym. Ocen tych, które – jak wynika z pkt 83, 90 i 96 zaskarżonego wyroku – również miały na celu ustosunkowanie się do argumentów przedstawionych przez ISU na poparcie jego skargi o stwierdzenie nieważności, także nie można postrzegać jako odnoszących się do kwestii nowych w stosunku do zagadnień poruszonych w motywach 162, 163, 166 i 186 spornej decyzji.
- 140 Po drugie, odnosząc się w wyżej przypomniany sposób do orzecznictwa przytoczonego w pkt 125–128 niniejszego wyroku, Sąd przedstawił swoją ocenę w tym przedmiocie jako element całościowego rozumowania prawnego mającego na celu ustalenie, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem przytoczonym w pkt 105–108 niniejszego wyroku i jak wynika w szczególności z pkt 68, 76, 80 i 120 zaskarżonego wyroku, czy Komisja słusznie stwierdziła, że należy uznać, iż zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników – biorąc pod uwagę ich treść, realizowane przez nie cele oraz kontekst gospodarczy i prawny, w jaki się wpisują – mają na celu ograniczenie konkurencji z uwagi na wystarczający stopień szkodliwości, jaki wykazują względem niej.
- 141 ISU nie kwestionuje zasadności tego całościowego rozumowania prawnego.
- 142 Ogranicza się ono bowiem przede wszystkim do twierdzenia, że niektóre elementy, które w ramach tego rozumowania wzięto pod uwagę, takie jak dyskrecjonalny charakter uprawnienia do wydawania uprzednich zezwoleń, przyznanego mu przez zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników, nieproporcjonalny charakter sankcji, jakie zasady te pozwalają mu nakładać na sportowców uczestniczących w zawodach łyżwiarstwa szybkiego odbywających się bez zezwolenia ISU, czy też okoliczność, że przynajmniej do 2014 r. wspomniane zasady odnosiły się do celu polegającego na zapewnieniu ochrony interesów gospodarczych tego stowarzyszenia, nie są wystarczające, gdy rozpatruje się je oddzielnie, by uzasadnić wniosek, do jakiego doszedł Sąd, zgodnie z którym zasady te słusznie uznano za mające na celu ograniczenie konkurencji. Jednakże taka argumentacja nie może podważyć owego wniosku, ponieważ opiera się on na ocenie całościowej.

- 143 Następnie ISU podnosi zasadniczo, że wniosek ten narusza prawo, ponieważ w ostatecznym rozrachunku opiera się on na możliwości lub ryzyku – nierozzerwalnie związanymi z treścią i systematyką zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników – wykorzystania tych zasad do celów antykonkurencyjnych polegających na uniemożliwieniu dostępu do rynku właściwego podmiotom lub przedsiębiorstwom, które mogą konkurować z tym stowarzyszeniem, a także na faworyzowaniu zawodów organizowanych przez to stowarzyszenie.
- 144 Jednakże taki wniosek, tak jak sformułowano go w pkt 95, 118 i 119 zaskarżonego wyroku, jest zgodny z orzecznictwem Trybunału. Chociaż bowiem z orzecznictwa tego wynika, że stowarzyszenie sportowe takie jak ISU może przyjmować, stosować i egzekwować za pomocą sankcji zasady dotyczące organizacji i przebiegu zawodów międzynarodowych w danej dyscyplinie sportowej (zob. podobnie wyroki: z dnia 11 kwietnia 2000 r., *Deliège*, C-51/96 i C-191/97, EU:C:2000:199, pkt 67, 68; z dnia 18 lipca 2006 r., *Meca-Medina i Majcen/Komisja*, C-519/04 P, EU:C:2006:492, pkt 44; a także z dnia 13 czerwca 2019 r., *TopFit i Biffi*, C-22/18, EU:C:2019:497, pkt 60), względy te w żadnym wypadku nie pozwalają na uznanie za zgodne z prawem zasad, które – tak jak zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników – nie są obwarowane odpowiednimi ograniczeniami, obowiązkami i kontrolą.
- 145 Przeciwnie, w świetle orzecznictwa przypomnianego w pkt 125–128 niniejszego wyroku takie zasady należy postrzegać w ten sposób, że ich celem jest ograniczenie konkurencji. Dają one bowiem podmiotowi, który je przyjął i który jest upoważniony do ich egzekwowania, uprawnienie do zezwolenia na dostęp do rynku każdego przedsiębiorstwa będącego potencjalnym konkurentem, do kontrolowania tego dostępu lub do uzależnienia go od spełnienia warunków, a jednocześnie do określenia zarówno poziomu konkurencji, jaki może istnieć na tym rynku, jak i warunków, na jakich ta ewentualna konkurencja może być prowadzona.
- 146 W związku z tym rzeczony zasady mogą pozwolić jeśli nie na wykluczenie z owego rynku każdego konkurencyjnego przedsiębiorstwa, nawet równie skutecznego, to przynajmniej na ograniczenie planowania i komercyjnego wykorzystania zawodów alternatywnych lub nowych ze względu na ich formę lub treść. W ten sposób mogą one ponadto pozbawić sportowców wszelkiej możliwości uczestniczenia w tych zawodach, mimo że owe zawody mogą mieć dla nich znaczenie, na przykład ze względu na innowacyjny format, przy jednoczesnym poszanowaniu wszystkich zasad, wartości i reguł gry, które leżą u podstaw danej dyscypliny sportowej. Mogą one ostatecznie pozbawić widzów i widzów wszelkiej możliwości oglądania tych zawodów na żywo lub ich transmisji.
- 147 Wreszcie ISU kwestionuje w istocie oddalenie przez Sąd w sposób pobieżny lub bez zbadania rozmaitych argumentów i dowodów dotyczących zamiaru przyświecającego przyjęciu przez to stowarzyszenie zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników (pkt 121 zaskarżonego wyroku), a także stosowania i skutków tych zasad na rynku właściwym i na powiązanim rynku łyżwiarstwa figurowego (pkt 115–117 zaskarżonego wyroku). Jednak w świetle orzecznictwa przypomnianego w pkt 98, 99, 106 i 107 niniejszego wyroku argumentację tę należy oddalić.
- 148 Tak więc Sąd nie naruszył prawa ani nie dokonał błędnej kwalifikacji prawnej okoliczności faktycznych, gdy stwierdził, że Komisja słusznie uznała zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia oraz kwalifikowania zawodników za zachowanie mające na celu ograniczenie konkurencji w rozumieniu art. 101 ust. 1 TFUE. Okoliczność, że – jak utrzymuje ponadto ISU – Sąd zbadał łącznie, w szczególności w pkt 101–104 i 108 zaskarżonego wyroku, odrębną kwestię, czy zasady te można jednak uznać w świetle orzecznictwa przytoczonego w pkt 111 niniejszego wyroku za nieobjęte zakresem stosowania tego postanowienia, mimo iż orzecznictwo to jest pozbawione

znaczenia w przypadku zachowań mających na celu ograniczenie konkurencji, jak wynika z pkt 113 i 114 niniejszego wyroku, nie ma w żadnym razie wpływu na zasadność rozumowania przypomnianego w pkt 140 niniejszego wyroku.

149 W konsekwencji zarzut pierwszy należy oddalić.

B. W przedmiocie zarzutu drugiego

1. Argumentacja stron

150 W zarzucie drugim ISU zarzuca Sądowi, że nieprawidłowo zrozumiał i zbadał czwarty zarzut nieważności oraz dowody przedstawione na jego poparcie, przez co naruszył obowiązki ciążące na nim na podstawie art. 263 TFUE.

151 W tym względzie stowarzyszenie to wyjaśnia, po pierwsze, że ów zarzut nieważności miał konkretny i określony cel, mianowicie wykazanie, iż odmowa wydania zezwolenia na projekt zawodów międzynarodowych, które miały się odbyć w Dubaju, przedstawiony mu przez organizatora będącego osobą trzecią, nie wchodzi w zakres stosowania art. 101 ust. 1 TFUE, ponieważ odmowa ta realizowała uzasadniony cel polegający na zapewnieniu przestrzegania zakazu zakładów ustanowionego w kodeksie etyki ISU, i nie można przyjąć, że przyświecał jej zamiar wykluczenia potencjalnego konkurenta z rynku łyżwiarstwa szybkiego, jak Komisja przyjęła w spornej decyzji.

152 Po drugie, ISU utrzymuje, że Sąd zmienił zakres wspomnianego zarzutu nieważności, uznając w pkt 99 zaskarżonego wyroku, iż wymaga on rozstrzygnięcia ogólnej kwestii, czy zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników były uzasadnione celem polegającym na ochronie integralności dyscyplin sportowych, za które odpowiada ISU.

153 Po trzecie, ISU zarzuca Sądowi, że jednocześnie przyznał w pkt 102 zaskarżonego wyroku, iż stowarzyszenie to miało prawo ustanowić zasady mające zapobiec zakłócaniu międzynarodowych zawodów łyżwiarskich przez zawieranie zakładów, a w pkt 127 tego wyroku odmówił wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie zgodności z prawem w świetle art. 101 ust. 1 TFUE zastosowania tych zasad do wspomnianego w spornej decyzji projektu zawodów międzynarodowych, motywując to tym, że Komisja nie uznała stosowania ich, jako takiego, za naruszenie, lecz jedynie wspomniała o tym zagadnieniu w celu zilustrowania potencjalnego sposobu stosowania tych zasad w praktyce. Z motywów i sentencji tej decyzji wynika bowiem jasno, że stosowanie zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników do danego projektu zakwalifikowano jako naruszenie art. 101 ust. 1 TFUE na tej samej podstawie co ich przyjęcie i że Komisja przyjęła rzeczoną kwalifikację prawną po przeprowadzeniu badania, które dotyczyło głównie, a nawet wyłącznie, odmowy wydania przez ISU zezwolenia na ów projekt. W tych okolicznościach Sąd był zobowiązany do zbadania wszystkich argumentów i dowodów, które ISU mu przedstawiło w celu zakwestionowania tejże kwalifikacji i wykazania uzasadnionego charakteru jego zachowania, czego Sąd jednak nie uczynił.

154 Komisja, popierana przez M.J.H. Tuiterta i N. Kerstholtta oraz przez EU Athletes, kwestionuje wszystkie te argumenty.

2. Ocena Trybunału

- 155 Na wstępie należy stwierdzić, że nawet przy założeniu, iż Sąd pomylił się co do zakresu czwartego zarzutu nieważności podniesionego przez ISU i błędnie uznał, że zwrócono się do niego z ogólną kwestią, czy zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników były usprawiedliwione uzasadnionym celem, a nie z konkretną kwestią, czy usprawiedliwione takim uzasadnionym celem było stosowanie tych zasad do projektu międzynarodowych zawodów łyżwiarstwa szybkiego, do którego odnosi się to stowarzyszenie, niniejszy zarzut jest w każdym razie bezskuteczny.
- 156 Jak wynika bowiem z wcześniejszych rozważań w niniejszym wyroku, Sąd słusznie potwierdził zasadność oceny Komisji, zgodnie z którą zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników, rozpatrywane jako takie, a zatem niezależnie od ich zastosowania w poszczególnych przypadkach, miały na celu ograniczenie konkurencji. Ponadto istnienie ewentualnego uzasadnionego celu, nawet gdyby zostało wykazane, nie ma w tym kontekście żadnego znaczenia, jak wynika z pkt 107, 113 i 114 tego wyroku.
- 157 W związku z tym, ponieważ oba zarzuty odwołania zostały oddalone, odwołanie należy oddalić w całości.

IV. W przedmiocie odwołania wzajemnego

- 158 Na poparcie odwołania wzajemnego M.J.H. Tuitert i N. Kerstholt oraz EU Athletes podnoszą dwa zarzuty, oparte zasadniczo na naruszeniu prawa przy dokonywaniu wykładni i stosowaniu art. 101 TFUE w niniejszej sprawie.

A. W przedmiocie zarzutu pierwszego

1. Argumentacja stron

- 159 W zarzucie pierwszym, który składa się z dwóch części, M.J.H. Tuitert i N. Kerstholt oraz EU Athletes, popierani przez Komisję, podnoszą, że Sąd naruszył prawo, gdy stwierdził, iż przepisów w sprawie arbitrażu ustanowionych przez ISU nie można uznać za wzmocnienie naruszenia art. 101 ust. 1 TFUE wskazanego w art. 1 spornej decyzji.
- 160 W pierwszej części tego zarzutu M.J.H. Tuitert i N. Kerstholt oraz EU Athletes podnoszą, że stwierdzenie Sądu, zgodnie z którym przepisy w sprawie arbitrażu mogą być usprawiedliwione uzasadnionym interesem związanym ze specyfiką sportu, narusza prawo.
- 161 W tym względzie podnoszą oni w pierwszej kolejności, że z przepisów tych wynika, iż sportowcy, wobec których ISU wydało decyzję o odmowie zakwalifikowania, są zobowiązani do wnoszenia sporów z tym stowarzyszeniem wyłącznie do SSA. Wskazują oni również, że sportowcy ci, aby mogli zostać dopuszczeni do uczestnictwa w międzynarodowych zawodach łyżwiarskich organizowanych przez to stowarzyszenie lub przez krajowe związki łyżwiarskie będące jego członkami, są zobowiązani zaakceptować wszystkie zasady przyjęte przez ISU, w tym zasady ustanawiające tego rodzaju mechanizm arbitrażowego rozstrzygnięcia sporów.

- 162 W drugiej kolejności zauważają oni, że SSA jest organem arbitrażowym z siedzibą poza Unią, którego członkowie są powoływani przez międzynarodowe stowarzyszenia sportowe takie jak ISU lub w praktyce podlegają decydującemu wpływowi tych stowarzyszeń, a orzeczenia wydane przez ten organ mogą być przedmiotem skargi wyłącznie do sądu federalnego (Szwajcaria), którego kontrola ogranicza się do sprawdzenia poszanowania porządku publicznego w rozumieniu określonym przez ten sąd – wykluczającym reguły konkurencji Unii.
- 163 Dodają oni, że o ile sądy krajowe Unii teoretycznie nadal ogrywają pewną rolę przy wykonywaniu tych orzeczeń, o tyle kontrola sądowa, jaką mogą one sprawować nad nimi w takim kontekście, jest, po pierwsze, rozproszona, a zatem kosztowna (ponieważ sportowiec musi zakwestionować wykonanie dotyczącego go orzeczenia w każdym z państw członkowskich, w którym zamierza uczestniczyć w zawodach), po drugie, zbyt późna, a nawet nieskuteczna (gdyż oczekiwane orzeczenie sądowe zapada zazwyczaj po odnośnych zawodach, a sportowiec w międzyczasie nie może wystąpić o zastosowanie środków zabezpieczających), po trzecie, ograniczona, a nawet marginalna (ponieważ orzeczenie może zostać uznane za sprzeczne z porządkiem publicznym Unii jedynie w przypadku rażącego, faktycznego i konkretnego naruszenia reguł konkurencji), a po czwarte, jest w każdym wypadku pozbawiona rzeczywistego znaczenia (ponieważ ISU posiada uprawnienie do samodzielnego wykonania lub polecenia wykonania przez swoich członków orzeczenia dotyczącego danego sportowca, zakazując jego uczestnictwa w zawodach międzynarodowych, które to stowarzyszenie lub związki organizują).
- 164 W trzeciej i ostatniej kolejności M.J.H. Tuitert i N. Kerstholt oraz EU Athletes uważają, że Sąd naruszył prawo, orzekając w pkt 156 zaskarżonego wyroku, że mechanizm ustanowiony przez przepisy w sprawie arbitrażu „mo[że] być usprawiedliwiony uzasadnionymi interesami związanymi ze specyfiką sportu”.
- 165 Sąd oparł się bowiem w istocie w sposób ogólny i abstrakcyjny na specyficznym charakterze sportu w ogólności, podczas gdy zasady, których dotyczy niniejsza sprawa, mają zastosowanie w konkretnym kontekście wykonywania łyżwiarstwa szybkiego jako działalności gospodarczej. Obowiązkowego i wyłącznego stosowania arbitrażu nie można zaś uzasadniać w ten sam sposób w obu tych przypadkach. Ponadto rozumowanie Sądu jest tym bardziej problematyczne, że w odróżnieniu od sądów krajowych lub unijnych organ arbitrażowy spoza systemu sądowniczego Unii, taki jak SSA, nie ma obowiązku czuwania nad przestrzeganiem reguł konkurencji Unii, które SSA interpretuje i stosuje zresztą w sposób notorycznie błędny.
- 166 Komisja, która popiera wszystkie te argumenty, podnosi bardziej ogólnie, że rozumowanie Sądu pomija konkretne uwarunkowania mechanizmu arbitrażu wprowadzonego przez ISU. W szczególności, w odróżnieniu od mechanizmu arbitrażu umownego swobodnie uzgodnionego między stronami, przepisy w sprawie arbitrażu ustanowione przez ISU są w praktyce narzucone sportowcom jednostronnie, na zasadzie wyłączności i pod rygorem zakazu uczestnictwa w zawodach organizowanych przez ISU, który to zakaz sprowadza się do niemożności wykonywania przez zainteresowanych ich zawodu.
- 167 W drugiej części zarzutu M.J.H. Tuitert i N. Kerstholt oraz EU Athletes podnoszą, że Sąd naruszył prawo, przyjmując w istocie w pkt 157–164 zaskarżonego wyroku, iż przepisy w sprawie arbitrażu zasadniczo nie mogą ani naruszyć skuteczności reguł konkurencji Unii, ani utrudnić wykonywania prawa do skutecznej ochrony sądowej sportowcom, wobec których z powodów antykonkurencyjnych wydano decyzje o odmowie zakwalifikowania, wobec czego nie można uznać, że przepisy te wzmacniają naruszenie określone w art. 1 spornej decyzji.

- 168 W tym względzie w pierwszej kolejności przypominają oni, że SSA jest organem arbitrażowym nienależącym do porządku prawnego Unii, a następnie dodają, że jego rzeczywista niezależność i bezstronność w stosunku do międzynarodowych stowarzyszeń sportowych takich jak ISU są wątpliwe. Wskazują również, że orzeczenia SSA mogą być przedmiotem co najwyżej marginalnej kontroli sądowej, wykluczającej uwzględnienie reguł konkurencji Unii, sprawowanej przez sąd, który nie jest uprawniony do kierowania pytań prejudycjalnych do Trybunału. Ponadto powtarzają oni, że przepisy w sprawie arbitrażu są w rzeczywistości narzucone sportowcom jednostronnie.
- 169 Biorąc pod uwagę te elementy, wnoszący odwołanie wzajemne uważają, że Sąd powinien być uznać, iż przepisy te mogą zagrozić skutecznemu przestrzeganiu art. 101 i 102 TFUE, a także utrudnić korzystanie przez sportowców z przysługującego im prawa do skutecznej ochrony sądowej, wzmacniając w ten sposób naruszenie wskazane w art. 1 spornej decyzji.
- 170 W drugiej kolejności M.J.H. Tuitert i N. Kerstholt oraz EU Athletes zarzucają Sądowi, że umniejszył wpływ tych przepisów na prawo do skutecznej ochrony sądowej sportowców, powołując się na możliwość wniesienia przez nich powództw o odszkodowanie do właściwych sądów krajowych, w przypadku gdyby z powodów antykonkurencyjnych wydano wobec nich decyzję o odmowie zakwalifikowania. Chociaż takie powództwa mogą bowiem przyczynić się do zapewnienia ochrony sądowej ex post jednostek poszkodowanych w wyniku naruszenia reguł konkurencji, a także do wzmocnienia skuteczności tych reguł (zob. podobnie wyroki: z dnia 20 września 2001 r., Courage i Crehan, C-453/99, EU:C:2001:465; z dnia 14 marca 2019 r., Skanska Industrial Solutions i in., C-724/17, EEU:C:2019:204), to nie mogą zaradzić brakowi środka odwoławczego umożliwiającego im uzyskanie skutecznej ochrony prawnej ex ante.
- 171 Ponadto w niniejszej sprawie oczywiste jest, że owa ochrona prawna polegałaby przede wszystkim na uzyskaniu we właściwym czasie przez łyżwiarza, wobec którego z powodów antykonkurencyjnych wydano decyzję o odmowie zakwalifikowania, stwierdzenia nieważności tej decyzji, a także na związanej z tym możliwości wznowienia działalności zawodowej, a nie tylko na przyznaniu mu wiele lat później odszkodowania mającego na celu zrekompensowanie niezgodnego z prawem zakazu wykonywania tej działalności oraz zaprzepaszczenia kariery zawodowej i związanej z tym utraty dochodów. Jest tak tym bardziej, że regulamin postępowania SSA zakazuje skarżącym ubiegania się o zastosowanie środków zabezpieczających, a wiele sądów krajowych oddaliło już żądania naprawienia szkody ze względu na to, że należy je uznać za objęte wyłączną właściwością tego organu, przyznaną mu na podstawie przepisów w sprawie arbitrażu.
- 172 W trzeciej i ostatniej kolejności Sąd miał popełnić analogiczny błąd w rozumowaniu, orzekając, że przysługująca sportowcom, wobec których z powodów antykonkurencyjnych wydano decyzję o odmowie zakwalifikowania, możliwość wniesienia skargi do Komisji i krajowych organów ochrony konkurencji jest satysfakcjonująca. Z utrwalonego orzecznictwa wynika bowiem, że organy te dysponują szerokim zakresem uznania przy rozpatrywaniu złożonych do nich skarg, a zatem nie są zobowiązane do nadania im dalszego biegu w rezultacie subsumpcji wskazanych okoliczności faktycznych w świetle reguł konkurencji (wyroki: z dnia 18 października 1979 r., GEMA/Komisja, 125/78, EU:C:1979:237; z dnia 19 września 2013 r., EFIM/Komisja, C-56/12 P, EU:C:2013:575).
- 173 Komisja popiera wszystkie te argumenty i dodaje, że Sąd w pkt 148 zaskarżonego wyroku popełnił również oczywisty błąd w rozumieniu spornej decyzji, uznając, iż zawarte w niej rozumowanie polegało na zakwalifikowaniu przepisów w sprawie arbitrażu jako „okoliczności obciążającej” w znaczeniu nadanym temu wyrażeniu w kontekście ustalania grzywien, którymi zagrożone jest

naruszenie art. 101 i 102 TFUE. Niezależnie bowiem od faktu, że w niniejszej sprawie na ISU nie nałożono żadnej grzywny, Komisja podkreśla, że ograniczyła się w ramach badania istoty sprawy do wskazania, iż przepisy te wzmacniały ograniczenie konkurencji ze względu na cel wynikające z zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników, zwiększając możliwość wykluczenia przez to stowarzyszenie wszelkiej skutecznej konkurencji na rynku organizacji i komercyjnego wykorzystania międzynarodowych zawodów łyżwiarstwa szybkiego.

- 174 W odpowiedzi ISU, które odnosi się łącznie do obu części zarzutu, podnosi w pierwszej kolejności, że zarzut ten jest bezskuteczny. Jak Sąd stwierdził bowiem w pkt 132 i 137 zaskarżonego wyroku, Komisja ograniczyła się w spornej decyzji do zajęcia stanowiska tytułem uzupełnienia w przedmiocie przepisów w sprawie arbitrażu.
- 175 W drugiej kolejności ISU podnosi posiłkowo, że zarzut ten należy odrzucić jako niedopuszczalny, ponieważ zmienia on przedmiot sporu przed Sądem. Ani ten spór, ani sporna decyzja nie dotyczą bowiem zgodności z prawem, jako takiej, przyznania SSA kompetencji wyłącznej. W każdym razie niektóre z argumentów podniesionych na poparcie tego zarzutu należy odrzucić jako niedopuszczalne albo ze względu na to, że są nowe (jak argumenty dotyczące rozróżnienia między gospodarczymi i niegospodarczymi aspektami sportu, niezależności SSA czy też trybu kontroli orzeczeń SSA przez sąd federalny), albo dlatego, że stanowią one jedynie powtórzenie elementów zawartych w spornej decyzji lub w pismach procesowych złożonych w pierwszej instancji, bez wyjaśnienia, w jaki sposób w zaskarżonym wyroku Sąd miałby naruszyć prawo lub przeinaczyć okoliczności faktyczne (jak argumenty dotyczące niewystarczającego charakteru, w świetle prawa do skutecznej ochrony sądowej, możliwości wytoczenia przez sportowców powództw odszkodowawczych przed krajowe organy sądowe lub wnoszenia skarg do Komisji lub krajowych organów ochrony konkurencji).
- 176 W trzeciej i ostatniej kolejności ISU utrzymuje, że ów zarzut jest w każdym wypadku bezzasadny. Zarówno bowiem Komisja w spornej decyzji, jak i Sąd w zaskarżonym wyroku słusznie uznały, że posłużenie się obowiązkowym i wyłącznym mechanizmem arbitrażu stanowi powszechnie akceptowany mechanizm rozstrzygania sporów i że w niniejszej sprawie może być to uzasadnione koniecznością zapewnienia jednolitego i skutecznego stosowania zasad ustanowionych przez ISU do wszystkich sportowców praktykujących łyżwiarstwo.

2. Ocena Trybunału

a) W przedmiocie dopuszczalności i skuteczności zarzutu

- 177 Wnoszący odwołanie jest uprawniony do wniesienia odwołania, w którym podnosi zarzuty wynikające z samego kwestionowanego wyroku, których celem jest podważenie jego zasadności prawnej (wyroki: z dnia 29 listopada 2007 r., Stadtwerke Schwäbisch Hall i in./Komisja, C-176/06 P, EU:C:2007:730, pkt 17; a także z dnia 25 stycznia 2022 r., Komisja/European Food i in., C-638/19 P, EU:C:2022:50, pkt 77).
- 178 W niniejszej sprawie w zarzucie pierwszym wnoszący odwołanie wzajemnie zmiernają do podważenia prawnej zasadności uzasadnienia, w którym w pkt 154 i 156–164 zaskarżonego wyroku Sąd stwierdził, że Komisja naruszyła prawo, uznając, iż przepisy w sprawie arbitrażu wzmacniały ograniczenie konkurencji ze względu na „cel” spowodowane przez zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników.

- 179 Ponadto motywy zaskarżonego wyroku, do których odnosi się pierwszy zarzut odwołania wzajemnego, to właśnie te motywy, które skłoniły Sąd do uwzględnienia zarzutu szóstego oraz częściowo zarzutu siódmego, podniesionych w pierwszej instancji. Wobec tego owe motywy stanowią, jak wynika z pkt 171–174 i 180 tego wyroku, wsparcie dla sentencji rzeczzonego wyroku w zakresie, w jakim stwierdzono w niej częściową nieważność art. 2 spornej decyzji w zakresie, w jakim artykuł ten dotyczy przepisów w sprawie arbitrażu. W konsekwencji, wbrew temu, co twierdzi ISU, zarzut ten nie jest bezskuteczny.
- 180 Niemniej jednak właściwość Trybunału w postępowaniu odwoławczym jest ograniczona do oceny rozstrzygnięcia prawnego przyjętego względem zarzutów omawianych przed Sądem, w związku z czym w postępowaniu odwoławczym Trybunał nie może orzekać w przedmiocie zarzutów lub argumentów, które nie zostały przedstawione w pierwszej instancji (zob. podobnie wyroki: z dnia 30 marca 2000 r., VBA/VGB i in., C-266/97 P, EU:C:2000:171, pkt 79; a także z dnia 25 stycznia 2022 r., Komisja/European Food i in., C-638/19 P, EU:C:2022:50, pkt 80).
- 181 W niniejszej zaś sprawie ISU słusznie podnosi, że argumenty, które wnoszący odwołanie wzajemne poświęcają konsekwencjom prawnym mogącym wyniknąć z ewentualnego braku niezależności SSA, nie należą ani do grupy argumentów przedstawionych Sądowi, ani zresztą do argumentów, do których Komisja odniosła się w spornej decyzji.
- 182 Argumenty te należy zatem odrzucić jako niedopuszczalne.
- 183 Dopuszczalne są natomiast pozostałe argumenty, których dopuszczalność ISU kwestionuje, odnoszące się do motywów spornej decyzji będących przedmiotem sporu między stronami w pierwszej instancji, przy czym wnoszący odwołanie wzajemne i Komisja zarzucają Sądowi, że nie uwzględnił tych argumentów lub nie uczynił tego w prawidłowy sposób przy orzekaniu w kwestii zarzutu wysuniętego przez to stowarzyszenie w zakresie przepisów w sprawie arbitrażu.

b) Co do istoty

- 184 W pierwszej kolejności należy przypomnieć, że w motywach 268–286 spornej decyzji, a w szczególności w jej motywach 269–271, 277 i 281–283, Komisja uznała, iż choć przepisy w sprawie arbitrażu same w sobie nie stanowią naruszenia art. 101 ust. 1 TFUE, należy jednak uznać, biorąc pod uwagę ich treść, warunki wprowadzenia w życie i ich zakres we właściwym im kontekście prawnym i gospodarczym, za wzmacniające naruszenie, którego istnienie instytucja ta stwierdziła wcześniej. Dokładniej rzecz ujmując, Komisja stwierdziła w tych motywach w istocie, że przepisy w sprawie arbitrażu, utrudniając kontrolę sądową w świetle prawa konkurencji Unii orzeczeń arbitrażowych, w których SSA wypowiada się w przedmiocie ważności decyzji wydanych przez ISU na mocy uprawnień dyskrecjonalnych przyznanych mu przez zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników, wzmacniają naruszenie prawa Unii, które jest nierozzerwalnie związane z istnieniem takich uprawnień. W szczególności Komisja wskazała, że omawianą kontrolę sądową powierzono sądowi mającemu siedzibę w państwie trzecim, a zatem nienależącym do Unii, i poddano ją jego porządkowi prawnemu, a zgodnie z orzecznictwem owego sądu orzeczenia takie nie mogą podlegać kontroli w świetle reguł konkurencji Unii. W ten sposób instytucja ta w ostatecznym rozrachunku skrytykowała nie tyle istnienie, organizację czy funkcjonowanie organu arbitrażowego, jakim jest SSA, lecz immunitet jurysdykcyjny wobec prawa konkurencji Unii, z którego jej zdaniem ISU korzysta przy wykonywaniu przysługujących mu uprawnień do wydawania decyzji i nakładania sankcji, ze szkodą dla osób, na których sytuację może wpływać dzięki nieuregulowaniu tych uprawnień i wynikającemu stąd ich charakterowi dyskrecjonalnemu.

- 185 W drugiej kolejności istnieją zasadniczo cztery powody, które skłoniły Sąd do uznania, iż to rozumowanie Komisji narusza prawo. Po pierwsze, Sąd wskazał, że Komisja ani nie zakwestionowała samej możliwości skorzystania z arbitrażu w celu rozstrzygnięcia niektórych sporów, ani nie uznała, że zawarcie klauzuli arbitrażowej samo w sobie ogranicza konkurencję (pkt 154 zaskarżonego wyroku). Po drugie, stwierdził on, że Komisja nie uznała również, iż przepisy w sprawie arbitrażu naruszają prawo do rzetelnego procesu sądowego jako takie (pkt 155 tego wyroku). Po trzecie, Sąd uznał, że przyznając SSA obowiązkową i wyłączną kompetencję do kontrolowania decyzji przyjętych przez ISU na podstawie jego uprawnień dotyczących uprzedniego zezwolenia i nakładania sankcji, przepisy w sprawie arbitrażu mogą być usprawiedliwione uzasadnionymi interesami związanymi ze specyfiką sportu, polegającymi na umożliwieniu jednemu wyspecjalizowanemu sądowi orzekania w sposób szybki, ekonomiczny i jednolity w przedmiocie różnorodnych sporów, często o wymiarze międzynarodowym, mogących powstawać na tle wykonywania zawodowej działalności sportowej na wysokim poziomie (pkt 156 wspomnianego wyroku). Po czwarte, Sąd podkreślił, że sportowcy oraz podmioty lub przedsiębiorstwa, które zamierzają organizować międzynarodowe zawody łyżwiarstwa szybkiego konkurujące z zawodami organizowanymi przez ISU, mogą wnosić nie tylko powództwa o odszkodowanie do sądów krajowych, lecz również skargi o naruszenie reguł konkurencji do Komisji i krajowych organów ochrony konkurencji (pkt 157–161 tego wyroku).
- 186 Należy zauważyć, że dwa pierwsze z tych względów, których nie zakwestionowano przed Trybunałem, nie mogą stanowić podstawy częściowego stwierdzenia nieważności spornej decyzji, które orzekł Sąd, ponieważ nie dotyczą one ocen, które skłoniły Komisję do zakwestionowania przepisów w sprawie arbitrażu, a zatem nie mogą podważyć zasadności tych ocen.
- 187 Natomiast wnoszący odwołanie wzajemne i Komisja słusznie wskazują, że względy trzeci i czwarty naruszają prawo.
- 188 Po pierwsze bowiem, ogólna i nieodróżniona ocena, zgodnie z którą przepisy w sprawie arbitrażu – w zakresie, w jakim przyznają SSA obowiązkową i wyłączną kompetencję do kontrolowania decyzji, jakie ISU może wydawać na podstawie swoich uprawnień dotyczących uprzedniego zezwolenia i nakładania sankcji – mogą być usprawiedliwione uzasadnionymi interesami związanymi ze specyfiką sportu, nie uwzględnia, jak twierdzą w istocie wnoszący odwołanie wzajemne i Komisja, wymogów, które muszą być spełnione, aby można było uznać, że mechanizm arbitrażowy taki jak ten rozpatrywany w niniejszej sprawie z jednej strony pozwala na zapewnienie skutecznego poszanowania przepisów o charakterze norm porządku publicznego znajdujących się w prawie Unii, a z drugiej strony jest zgodny z zasadami, które kształtują strukturę sądownictwa Unii.
- 189 W tym względzie należy przypomnieć, co jest bezsporne między stronami, że przyjęte przez ISU przepisy w sprawie arbitrażu dotyczą w szczególności, jak wskazał Sąd w pkt 156, 159 i 160 zaskarżonego wyroku, dwóch rodzajów sporów mogących powstać w ramach działalności gospodarczej, z których pierwszy wiąże się z zamiarem zorganizowania i komercyjnego wykorzystania międzynarodowych zawodów łyżwiarstwa szybkiego, a drugi z zamiarem uczestniczenia w takich zawodach w charakterze sportowca zawodowego. Przepisy te mają zatem zastosowanie do sporów dotyczących uprawiania sportu jako działalności gospodarczej i z tego tytułu podlegają prawu konkurencji Unii. W związku z tym ze względów wskazanych w pkt 91–96 niniejszego wyroku owe przepisy muszą być z nim zgodne w zakresie, w jakim są stosowane na terytorium, do którego mają zastosowanie traktaty UE i FUE, niezależnie od miejsca, w którym siedzibę mają podmioty, które je przyjęły (wyroki: z dnia 25 listopada 1971 r.,

Béguelin Import, 22/71, EU:C:1971:113, pkt 11; z dnia 27 września 1988 r., Ahlström Osakeyhtiö i in./Komisja, 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 i od 125/85 do 129/85, EU:C:1988:447, pkt 16; a także z dnia 6 września 2017 r., Intel/Komisja, C-413/14 P, EU:C:2017:632, pkt 43–45).

- 190 W konsekwencji przedmiotem niniejszej sprawy jest wyłącznie stosowanie tych przepisów w kontekście tego rodzaju sporów i to na terytorium Unii, a nie stosowanie tych przepisów na terytorium innym niż terytorium Unii, stosowanie ich w ramach innych rodzajów sporów, takich jak spory dotyczące wyłącznie sportu jako takiego, a zatem nieobjętych prawem Unii, a tym bardziej stosowanie przepisów w sprawie arbitrażu w innych dziedzinach.
- 191 Ponadto, jak wynika z pkt 181 i 184 niniejszego wyroku, wspomniane przepisy nie są rozpatrywane w niniejszej sprawie pod kątem tego, że powierzają kontrolę w pierwszej instancji decyzji wydanych przez ISU organowi arbitrażowemu, jakim jest SSA, lecz jedynie w zakresie, w jakim powierzają one kontrolę orzeczeń arbitrażowych wydanych przez SSA i kontrolę w ostatniej instancji decyzji ISU sądowi federalnemu, czyli sądowi państwa trzeciego.
- 192 W tym względzie Trybunał wielokrotnie orzekał, że art. 101 i 102 TFUE są postanowieniami bezpośrednio skutecznymi, które przyznają jednostkom prawa, które sądy krajowe są zobowiązane chronić (wyroki: z dnia 30 stycznia 1974 r., BRT i Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs, 127/73, EU:C:1974:6, pkt 16; a także z dnia 14 marca 2019 r., Skanska Industrial Solutions i in., C-724/17, EU:C:2019:204, pkt 24), i które to postanowienia należą do porządku publicznego Unii (zob. podobnie wyrok z dnia 1 czerwca 1999 r., Eco Swiss, C-126/97, EU:C:1999:269, pkt 36, 39).
- 193 Zatem Trybunał, wskazawszy, że jednostka ma możliwość zawarcia umowy, która w sposób jasny i precyzyjny poddaje w całości lub w części spory z nią związane organowi arbitrażowemu w miejsce sądu krajowego, który byłby właściwy do orzekania w tych sporach na podstawie mających zastosowanie przepisów prawa krajowego, oraz że wymogi związane ze skutecznością postępowania arbitrażowego mogą uzasadniać ograniczony charakter kontroli sądowej orzeczeń arbitrażowych (zob. podobnie wyroki: z dnia 1 czerwca 1999 r., Eco Swiss, C-126/97, EU:C:1999:269, pkt 35; z dnia 26 października 2006 r., Mostaza Claro, C-168/05, EU:C:2006:675, pkt 34), przypomniał, że taka kontrola sądowa powinna w każdym razie dotyczyć kwestii, czy orzeczenia te są zgodne z podstawowymi normami porządku publicznego Unii, do których należą art. 101 i 102 TFUE (zob. podobnie wyrok z dnia 1 czerwca 1999 r., Eco Swiss, C-126/97, EU:C:1999:269, pkt 37). Ten sam wymóg jest tym bardziej istotny, gdy taki mechanizm arbitrażu należy uznać w praktyce za narzucony przez podmiot prawa prywatnego, taki jak międzynarodowe stowarzyszenie sportowe, innemu podmiotowi, takiemu jak sportowiec.
- 194 W braku takiej kontroli sądowej posługiwanie się mechanizmem arbitrażowym mogłoby bowiem naruszać ochronę praw, które jednostki wywodzą z bezpośredniej skuteczności prawa Unii, oraz szkodzić rzeczywistemu poszanowaniu art. 101 i 102 TFUE, które powinny być zagwarantowane – i które byłyby zagwarantowane w braku takiego mechanizmu – przez krajowe uregulowania dotyczące środków odwoławczych.
- 195 Przestrzeganie wymogu skutecznej kontroli sądowej odnosi się w szczególności do przepisów w sprawie arbitrażu, takich jak przepisy narzucone przez ISU.
- 196 Trybunał wskazał już bowiem, że chociaż stowarzyszenia sportowe posiadają autonomię prawną umożliwiającą im przyjmowanie zasad dotyczących w szczególności organizacji zawodów, ich prawidłowego przebiegu oraz uczestnictwa w nich sportowców (zob. podobnie wyroki: z dnia

- 11 kwietnia 2000 r., *Deliège*, C-51/96 i C-191/97, EU:C:2000:199, pkt 67, 68; a także z dnia 13 czerwca 2019 r., *TopFit i Biffi*, C-22/18, EU:C:2019:497, pkt 60), to jednak stowarzyszenia te nie mogą przy tym ograniczać wykonywania praw i wolności przyznanych jednostkom przez prawo Unii (zob. podobnie wyroki: z dnia 15 grudnia 1995 r., *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, pkt 81, 83; a także z dnia 13 czerwca 2019 r., *TopFit i Biffi*, C-22/18, EU:C:2019:497, pkt 52), pośród których znajdują się prawa wynikające z art. 101 i 102 TFUE.
- 197 Z tego względu zasadom takim jak zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników powinna towarzyszyć skuteczna kontrola sądowa, jak wynika z pkt 127 i 134 niniejszego wyroku.
- 198 Ten wymóg skutecznej kontroli sądowej oznacza, że w przypadku gdy takie zasady łączą się z przepisami przyznającymi organowi arbitrażowemu kompetencję obowiązkową i wyłączną, sąd, który jest właściwy w zakresie kontroli orzeczeń wydanych przez ów organ, może sprawdzić, czy orzeczenia te są zgodne z art. 101 i 102 TFUE. Ponadto wymóg ten oznacza, że sąd ów powinien spełnić wszystkie wymogi określone w art. 267 TFUE, aby móc wystąpić do Trybunału lub, stosownie do okoliczności, aby musieć wystąpić do Trybunału, jeżeli uzna, że orzeczenie Trybunału jest niezbędne w odniesieniu do kwestii prawa Unii, którą podniesiono w sprawie przed tym sądem (zob. podobnie wyroki: z dnia 23 marca 1982 r., *Nordsee*, 102/81, EU:C:1982:107, pkt 14, 15; a także z dnia 1 czerwca 1999 r., *Eco Swiss*, C-126/97, EU:C:1999:269, pkt 40).
- 199 Zatem Sąd naruszył prawo, gdy poprzestał na uznaniu, bez rozróżnienia i w sposób abstrakcyjny, że przepisy w sprawie arbitrażu „mogą być usprawiedliwione uzasadnionymi interesami związanymi ze specyfiką sportu” w zakresie, w jakim powierzają one kontrolę sporów związanych ze stosowaniem zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia oraz kwalifikowania zawodników „wyspecjalizowanemu sądowi”, i nie starał się przy tym sprawdzić, czy owe przepisy w sprawie arbitrażu są zgodne ze wszystkimi wymogami wspomnianymi w poprzednich punktach niniejszego wyroku i tym samym umożliwiają skuteczną kontrolę przestrzegania reguł konkurencji Unii, podczas gdy w motywach 270–277, 282 i 283 spornej decyzji Komisja słusznie oparła się na tych wymogach, aby uzasadnić swój wniosek, zgodnie z którym rzeszone przepisy wzmacniają naruszenie określone w art. 1 tej decyzji.
- 200 Po drugie, Sąd naruszył też prawo, gdy orzekł w pkt 157–161 zaskarżonego wyroku, że pełna skuteczność prawa konkurencji Unii jest zapewniona ze względu na, z jednej strony, istnienie środków odwoławczych umożliwiających osobom będącym adresatami decyzji o odmowie udzielenia zezwolenia na zawody lub decyzji o odmowie zakwalifikowania zawodnika dochodzenie naprawienia szkody wyrządzonej im przez te decyzje przed właściwymi sądami krajowymi oraz, z drugiej strony, możliwość złożenia skargi do Komisji lub krajowego organu ochrony konkurencji.
- 201 Chociaż bowiem okoliczność, że dana osoba ma możliwość żądania naprawienia szkody, którą wyrządzono jej zachowaniem mogącym zapobiec, ograniczyć lub zakłócić konkurencję, jest istotna (zob. w tym względzie wyroki: z dnia 20 września 2001 r., *Courage i Crehan*, C-453/99, EU:C:2001:465, pkt 26, 27; a także z dnia 14 marca 2019 r., *Skanska Industrial Solutions i in.*, C-724/17, EU:C:2019:204, pkt 25, 43, 44), to nie może ona zaradzić brakowi środka odwoławczego umożliwiającego tej osobie zwrócić się do właściwego sądu krajowego w celu uzyskania – w razie potrzeby po zastosowaniu środków zabezpieczających – nakazu zaprzestania tego zachowania lub, w przypadku gdy zachowaniem tym jest akt, kontroli i stwierdzenia nieważności tego aktu, ewentualnie po zakończeniu uprzedniego postępowania arbitrażowego

prowadzonego na podstawie zapisu przewidującego jego wszczęcie. Jest tak tym bardziej w przypadku osób zajmujących się zawodowo działalnością sportową, których kariera może być stosunkowo krótka, w szczególności gdy jest wykonywana na wysokim poziomie.

- 202 Ponadto owa okoliczność nie może uzasadniać faktu, że mimo iż prawo to jest formalnie zachowane, jest ono w praktyce pozbawione w istotnym stopniu swojej mocy, jak dzieje się w przypadku, gdyby kontrola sądowa, jaką można przeprowadzić w odniesieniu do danego zachowania lub danego aktu, okazała się nadmiernie ograniczona pod względem prawnym lub faktycznym, w szczególności dlatego, że nie może ona dotyczyć norm porządku publicznego prawa Unii.
- 203 Tym bardziej w celu uzasadnienia braku środka odwoławczego takiego jak ten, o którym mowa w pkt 201 niniejszego wyroku, nie można powoływać się na możliwość złożenia skargi do Komisji lub do krajowego organu ochrony konkurencji. Ponadto w odniesieniu do Komisji należy przypomnieć, że – jak słusznie podnoszą ta instytucja i wnoszący odwołanie wzajemne – art. 7 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. [101 i 102 TFUE] (Dz.U. 2003, L 1, s. 1) nie przyznaje podmiotowi składającemu do niej wnioski na podstawie tego artykułu prawa do żądania wydania ostatecznej decyzji co do istnienia zarzucanego przez niego naruszenia lub jego braku (zob. podobnie wyrok z dnia 19 września 2013 r., EFIM/Komisja, C-56/12 P, EU:C:2013:575, pkt 57 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 204 Co za tym idzie, zarzut pierwszy jest zasadny w całości. W konsekwencji zaskarżony wyrok należy uchylić w zakresie, w jakim stwierdzono w nim częściową nieważność art. 2 spornej decyzji w zakresie, w jakim artykuł ten dotyczy przepisów w sprawie arbitrażu.

B. W przedmiocie zarzutu drugiego

1. Argumentacja stron

- 205 W zarzucie drugim M.J.H. Tuitert i N. Kerstholt oraz EU Athletes, popierani przez Komisję, podnoszą, że Sąd błędnie odmówił uwzględnienia, na potrzeby stwierdzenia ograniczenia konkurencji ze względu na cel w niniejszej sprawie, okoliczności, że zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników miały na celu w szczególności zapewnienie ochrony interesów gospodarczych ISU.
- 206 W tym względzie uważają oni w pierwszej kolejności, że w pkt 107 zaskarżonego wyroku Sąd popełnił oczywisty błąd w ocenie okoliczności faktycznych przez to, iż odmówił uznania, że cel ten wynika z tych zasad zarówno w wersji przyjętej w 2014 r., jak i w wersji przyjętej w 2016 r.
- 207 W drugiej kolejności wskazują oni, że w pkt 107 i 109 zaskarżonego wyroku Sąd dokonał błędnej kwalifikacji prawnej okoliczności faktycznych, ponieważ orzekł, iż cel ten sam w sobie nie ma charakteru antykonkurencyjnego. Chociaż bowiem jest ogólnie dopuszczalne, by przedsiębiorstwo lub związek przedsiębiorstw wykonujących działalność gospodarczą promowały swoje własne interesy gospodarcze, sąd ten nie wyciągnął konsekwencji ze swoich własnych ustaleń i ocen dotyczących właściwego kontekstu prawnego i gospodarczego, w szczególności dokonanych w pkt 70 i 114 zaskarżonego wyroku, z których wynika, że ISU łączy wykonywanie monopolistycznej działalności gospodarczej na rynku organizacji i komercyjnego wykorzystania międzynarodowych zawodów łyżwiarstwa szybkiego z uprawnieniami

regulacyjnymi, decyzyjnymi, kontrolnymi i w zakresie nakładania sankcji, co stawia je w sytuacji konfliktu interesów wymagającego wprowadzenia odpowiednich obowiązków, ograniczeń i kontroli. Sąd powinien był uwzględnić tę sytuację i orzec, że ze względu na nią rozpatrywany w niniejszej sprawie cel stanowi element istotny dla stwierdzenia ograniczenia konkurencji ze względu na cel, jak uczyniła to Komisja.

208 ISU kwestionuje wszystkie te argumenty.

2. Ocena Trybunału

209 Na wstępie należy stwierdzić, że chociaż Sąd w pkt 107 i 109 zaskarżonego wyroku uznał, iż niektóre z ocen Komisji były błędne, to jednak w pkt 111 tego wyroku ostatecznie stwierdził, że błędy te nie miały żadnego wpływu na prawnie zasadny wniosek tej instytucji, zgodnie z którym zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników mają na celu ograniczenie konkurencji. Z tego względu Sąd oddalił skargę ISU w zakresie, w jakim była ona skierowana przeciwko temu aspektowi spornej decyzji.

210 Tym samym niniejszy zarzut dotyczy motywów uzasadnienia zaskarżonego wyroku, które nie tylko mają charakter uzupełniający, ale ponadto wpisują się w ramy rozumowania, które skłoniło Sąd do oddalenia części żądań ISU, a zatem do uwzględnienia w tym zakresie stanowiska zarówno Komisji, jak i M.J.H. Tuiterta i N. Kerstholta, a także EU Athletes. W ramach tego zarzutu ci ostatni domagają się w konsekwencji jedynie zmiany uzasadnienia, która nie może im przynieść żadnej korzyści. Żądanie tego rodzaju jest zaś niedopuszczalne (wyroki: z dnia 11 lipca 2013 r., Ziegler/Komisja, C-439/11 P, EU:C:2013:513, pkt 42; z dnia 9 listopada 2017 r., TV2/Danmark/Komisja, C-649/15 P, EU:C:2017:835, pkt 61).

211 Wobec tego zarzut ten należy odrzucić jako niedopuszczalny.

212 W związku z tym odwołanie wzajemne należy uwzględnić w zakresie określonym w pkt 204 niniejszego wyroku.

213 W konsekwencji zaskarżony wyrok należy uchylić w zakresie, w jakim stwierdzono w nim częściową nieważność spornej decyzji.

V. W przedmiocie skargi w sprawie T-93/18

214 Artykuł 61 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej przewiduje, że jeśli odwołanie jest zasadne i Trybunał uchyli orzeczenie Sądu, to może wydać orzeczenie ostateczne w sprawie, jeśli pozwala na to stan postępowania, lub skierować sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd.

215 W niniejszej sprawie, biorąc pod uwagę oddalenie przez Trybunał odwołania wniesionego przez ISU od zaskarżonego wyroku w zakresie, w jakim oddalono w nim jego żądania stwierdzenia nieważności części spornej decyzji odnoszącej się do zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników, skarga w sprawie T-93/18 pozostaje w mocy jedynie w zakresie, w jakim jest skierowana przeciwko tej części decyzji, która odnosi się do przepisów w sprawie arbitrażu.

216 Ponieważ zarzuty szósty i siódmy podniesione w pierwszej instancji – dotyczące naruszenia art. 101 TFUE w zakresie, w jakim artykuł ten zastosowano do przepisów w sprawie arbitrażu – były przedmiotem kontradiktoryjnej debaty przed Sądem, a ich badanie nie wymaga przyjęcia żadnego dodatkowego środka organizacji postępowania lub środka dowodowego, stan postępowania pozwala na wydanie orzeczenia w odniesieniu do tych zarzutów, wobec czego w ich przedmiocie należy wydać orzeczenie ostateczne [zob. analogicznie wyroki: z dnia 8 września 2020 r., Komisja i Rada/Carreras Sequeros i in., C-119/19 P i C-126/19 P, EU:C:2020:676, pkt 130; a także z dnia 2 grudnia 2021 r., Komisja i GMB Glasmanufaktur Brandenburg/Xinyi PV Products (Anhui) Holdings, C-884/19 P i C-888/19 P, EU:C:2021:973, pkt 104].

A. Argumentacja stron

217 W zarzucie szóstym podniesionym w pierwszej instancji ISU twierdzi w istocie, że Komisja błędnie przyjęła, iż przepisy w sprawie arbitrażu wzmacniają antykonkurencyjny ze względu na cel charakter zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników.

218 Obowiązkowe posługiwanie się mechanizmem arbitrażu umownego stanowi bowiem powszechnie przyjętą metodę rozstrzygania sporów. Ponadto w niniejszej sprawie SSA odgrywa podstawową rolę w jednolitym stosowaniu reguł sportowych. Co więcej, fakt przyznania kompetencji temu organowi, mający miejsce w czasie postępowania administracyjnego, które doprowadziło Komisję do wydania spornej decyzji, stanowi postęp w stosunku do istniejącego dotychczas mechanizmu wewnętrznego odwołania w ramach ISU. Wreszcie zainteresowani mają możliwość zakwestionowania uznania i wykonania orzeczeń wydanych przez ten organ przed właściwymi sądami krajowymi, które są uprawnione do kierowania do Trybunału wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczących wykładni reguł konkurencji Unii.

219 Ogólniej rzecz ujmując, ocena Komisji w tym przedmiocie nie jest istotna, ponieważ instytucja ta sama przyznaje, że przepisy w sprawie arbitrażu same w sobie nie stanowią naruszenia.

220 W zarzucie siódmym podniesionym w pierwszej instancji ISU twierdzi w istocie, że Komisja nie była uprawniona do nałożenia na nie środków zaradczych dotyczących przepisów w sprawie arbitrażu ze względu na brak związku między tymi przepisami a zasadami dotyczącymi uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników.

B. Ocena Trybunału

221 Jak wynika z pkt 199 i 204 niniejszego wyroku, Komisja słusznie oparła się w motywach 270–277, 282 i 283 spornej decyzji na wymogach przypomnianych w pkt 188–198 tego wyroku, aby uzasadnić swój wniosek, zgodnie z którym przepisy w sprawie arbitrażu z uwagi na swoją treść, warunki wprowadzenia w życie i zakres wzmacniały we właściwym im kontekście prawnym i gospodarczym antykonkurencyjny ze względu na cel charakter uprawnień, które nie są obwarowane obowiązkami i ograniczeniami ani odpowiednią kontrolą sądową, a które to uprawnienia stowarzyszenie posiada na podstawie zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników.

222 Żaden z argumentów podniesionych przez ISU nie pozwala uznać, że taki wniosek jest dotknięty jakimkolwiek błędem, tym bardziej błędem oczywistym.

- 223 W tym względzie bowiem, po pierwsze, z motywów spornej decyzji, o których mowa w pkt 216 niniejszego wyroku, wynika, że przepisy w sprawie arbitrażu obligatoryjnie i na zasadzie wyłączności poddają spory dotyczące wykonywania zasad dotyczących uprzedniego zezwolenia i kwalifikowania zawodników właściwości SSA, będącego organem arbitrażowym, którego orzeczenia podlegają kontroli sądu federalnego. Komisja stwierdza w szczególności, że kontrola, jaką sąd ten może przeprowadzić w odniesieniu do tych orzeczeń, wyklucza ustalenie, czy są one zgodne z normami porządku publicznego, jakimi są art. 101 i 102 TFUE. Ponadto instytucja ta zauważa, że sąd federalny nie jest sądem państwa członkowskiego, lecz sądem spoza systemu sądowniczego Unii, który nie jest uprawniony do skierowania pytania prejudycjalnego do Trybunału w tym przedmiocie. Wreszcie wyjaśnia ona, że zgodnie z orzecznictwem sądu federalnego sportowcy w praktyce nie mają innego wyboru niż zaakceptowanie rozpoznawania sporów między nimi a ISU przez SSA, chyba że zrezygnują z uczestnictwa we wszystkich zawodach organizowanych przez ISU lub przez krajowe związki łyżwiarskie, które są jego członkami, czyli ostatecznie z wykonywania swojego zawodu.
- 224 Po drugie, przepisy w sprawie arbitrażu wykluczają możliwość zwrócenia się przez skarżących, którymi są sportowcy, wobec których wydano decyzję o odmowie zakwalifikowania, lub podmioty lub przedsiębiorstwa będące adresatami decyzji odmawiającej uprzedniego zezwolenia na projekt międzynarodowych zawodów łyżwiarstwa szybkiego, o zastosowanie środków zabezpieczających, czy to do właściwego organu arbitrażowego, czy też do sądów krajowych, które mogłyby ewentualnie orzec środki dotyczące wykonania orzeczeń wydanych przez ten organ. Ponadto Komisja wyjaśnia, że wykonanie orzeczeń mogą zapewniać, co do zasady, ISU i krajowe związki łyżwiarskie, które są jego członkami, bez konieczności interwencji sądu krajowego w tym celu.
- 225 ISU nie przedstawia zaś żadnego konkretnego i popartego dowodami argumentu pozwalającego uznać, że te różne rozważania są oparte na błędnej podstawie faktycznej lub obarczone jednym lub większą liczbą oczywistych błędów w ocenie. Przeciwnie, należy stwierdzić, że niektóre z tych rozważań, takie jak te dotyczące braku możliwości poddania orzeczeń SSA kontroli sądu, który byłby w stanie zweryfikować poszanowanie norm porządku publicznego prawa Unii, w razie potrzeby w drodze procedury przewidzianej w art. 267 TFUE, są prawidłowe, a inne, takie jak te, zgodnie z którymi mechanizm arbitrażowy rozpatrywany w niniejszej sprawie jest w praktyce jednostronnie narzucony przez ISU na sportowców, są zbieżne z rozważaniami Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w tym względzie (wyrok ETPC z dnia 2 października 2018 r. w sprawie Mutu i Pechstein przeciwko Szwajcarii, CE:ECHR:2018:1002JUD004057510, §§ 109–115).
- 226 Zarzut szósty jest zatem bezzasadny.
- 227 W odniesieniu do zarzutu siódmego należy przypomnieć, że w przypadku gdy Komisja stwierdza istnienie naruszenia art. 101 lub 102 TFUE, ma ona prawo nakazać w drodze decyzji przedsiębiorstwom lub związkom przedsiębiorstw, których sprawa dotyczy, by położyły kres temu naruszeniu (zob. podobnie wyrok z dnia 2 marca 1983 r., GVL/Komisja, 7/82, EU:C:1983:52, pkt 23), i w tym celu zastosować wobec nich wszelkie środki zaradcze, które są proporcjonalne do tego naruszenia i niezbędne do jego skutecznego zakończenia (wyrok z dnia 29 czerwca 2010 r., Komisja/Alrosa, C-441/07 P, EU:C:2010:377, pkt 39).

- 228 W niniejszej sprawie Komisja słusznie uznała, iż przepisy w sprawie arbitrażu wzmocniają naruszenie określone w art. 1 spornej decyzji, gdyż utrudniają kontrolę sądową, w świetle prawa konkurencji Unii, orzeczeń arbitrażowych SSA wydanych w następstwie decyzji przyjętych przez ISU na podstawie uprawnień dyskrecyjnych przyznanych temu stowarzyszeniu przez zasady dotyczące uprzedniego zezwolenia oraz kwalifikowania zawodników.
- 229 Ponadto ISU, które jedynie powołuje się, w sposób błędny, na brak związku między tymi różnymi przepisami i zasadami, nie kwestionuje skutecznie ocen Komisji dotyczących konieczności nałożenia przez tę instytucję środków zaradczych w odniesieniu do przepisów w sprawie arbitrażu.
- 230 W tych okolicznościach zarzut siódmy jest również bezzasadny.
- 231 W związku z tym skargę należy oddalić w zakresie, w jakim nie została ona jeszcze oddalona w zaskarżonym wyroku.

VI. W przedmiocie kosztów

- 232 Zgodnie z art. 184 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem jeżeli odwołanie jest bezzasadne lub jest zasadne i Trybunał wydaje orzeczenie kończące postępowanie w sprawie, rozstrzyga on również o kosztach.
- 233 Zgodnie z art. 138 § 1 regulaminu postępowania, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 184 § 1 tego regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę.
- 234 Zgodnie z art. 138 § 2 owego regulaminu, również mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 184 § 1 regulaminu, jeżeli więcej niż jedna strona przegrywa sprawę, Trybunał rozstrzyga o podziale kosztów.
- 235 W niniejszym przypadku ISU przegrało zarówno w sprawie C-124/21 P, jak i w części sprawy T-93/18, którą rozpoznawał Trybunał.
- 236 Ponadto żądania M.J.H. Tuiterta i N. Kerstholta oraz EU Athletes, mimo oddalenia ich drugiego zarzutu, zostały uwzględnione.
- 237 W tych okolicznościach ISU należy obciążyć kosztami zarówno w sprawie C-124/21 P, jak i w części sprawy T-93/18, którą rozpoznawał Trybunał, zgodnie z żądaniami Komisji, M.J.H. Tuiterta i N. Kerstholta oraz EU Athletes.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Odwołanie zostaje oddalone.**
- 2) **Odwołanie wzajemne zostaje uwzględnione.**
- 3) **Wyrok Sądu Unii Europejskiej z dnia 16 grudnia 2020 r., International Skating Union/Komisja (T-93/18, EU:T:2020:610) zostaje uchylony w zakresie, w jakim Sąd stwierdził w nim częściową nieważność art. 2 decyzji Komisji Europejskiej C(2017) 8230 final z dnia 8 grudnia 2017 r. dotyczącej postępowania przewidzianego w art. 101 TFUE i art. 53 porozumienia EOG (sprawa AT/40208 – Zasady kwalifikowania zawodników Międzynarodowej Unii Łyżwiarskiej).**
- 4) **Skarga w sprawie T-93/18 zostaje oddalona w zakresie, w jakim nie została jeszcze oddalona w wyroku wskazanym w pkt 3 niniejszej sentencji.**
- 5) **International Skating Union zostaje obciążona kosztami postępowania w sprawie C-124/21 P i w części sprawy T-93/18 określonej w pkt 4 niniejszej sentencji.**

Podpisy